БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряг-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй ОБЛАСТНОЙ БА ГОРОДСКОЙ КОМИТЕДҮҮДЭЙ, БМАССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ОРГАН.

№ 56 (5985)
МАРТЫН 15
СРЕДА
1950 он

Сэн 20 мүнгэн.

СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалга бүхы орон доторнай патриотическа угаа ехэ дэбжэлтын ба хүн зоной политическэ эдэбхиин оршон байдалда үнгэржэ, советскэ арадай морально-политическэ нэгэдэлэй һүр жабхаланта демонстраци болоо.

Коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй блогой толотомо илалта

Мүнөөдэр һунгалтануудай результадууд тухай СССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгуулиин Центральна Комиссиин мэдээсэл толилогдобо. Һунгалтануудта 110.964.172 һунгагшад хабаадажа, тэдэнэй 99 үлүүтэй процентнь коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй сталинска блогой кандидадуудта голосуудаа үгөө.

СССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгалтанууд бүхы орон соо хүн зоной айхабтар ехэ патриотическа дэбжэлтын ба политическэ эдэбхиин оршон байдалда үнгэржэ, бүхы советскэ арадай морально-политическэ нэгэдэлэй һүртэ ехэ демонстраци болоо.

Энэ һунгалтануудта коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй сталинска блок толотомо илалтануудые туйлаба. Агууехэ Сталинай, парти ба правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй түлөө, советскэ ороной эрхим хүбүүд, басагадай түлөө 110-аад миллион хүнүүдэй нэгэн һаналтайгаар голосовалһан ябадал хадаа туйлай ехэ политическэ удхатай хэрэг мүн. Энэ илалта болбол Ленин—Сталинай партида советскэ арадай хизаарлашагүй үнэн сэхэ, инаг дуратай байһыень, парти ба арад хоёрой хоорондохи холбоо барисаанай эбдэршэгүй бата бэхи байһые бүхы дэлхэйдэ харуулба.

Советскэ засаг — манай түрэл засаг, Ленин — Сталинай парти бидэниие социализмын илалтада хүргөөд, Эхэ оронойнгоо саашанхи хүгжэлтэ тээшэ, коммунизмын хүсэд илалта тээшэ хүтэлжэ ябана гэжэ бүхы советскэ хүнүүд хэлэнэ. Энэ хадаа большевистскэ партида, советскэ правительствода манай арадай хүсэдөөр найдажа, итгэжэ байһанай элитэ гэршэнь мүн болоно.

Иигэжэ манай гүрэнэй засагай дээдэ орган — СССР-эй Верховно Совет бүхы советскэ арадай нэгэн һаналаар, тэдэнэй дура хүсэлэй ёһоор һунгагдаба. Иигэжэ социализмын түлөө, коммунизмын түлөө тэмсэл ба илалтануудта өөрынгөө хизаарлашагүй үнэн сэхэ ажалаар алба хэдэг арадай эгээл эрхим хүнүүд СССР-эй Верховно Соведтэ һунгагдаба.

Арадай һунгагдамалнуудай список советскэ арадай ба бүхы дэлхэйн ажалшадай багша ба вождь Иосиф Виссарионович Сталинай нэрээр нээгдэнэ. Энэ эгээл түрэл ба инаг дуратай хүнэй нэрээр олон миллион һунгагшад һунгуулиин урнануудта ошожо, агууехэ эрхэнүүдээ бэелүүлһэн байха юм. Сталин — манай зол жаргалтэ байдал, манай туг гээшэ гэжэ бүхы советскэ хүнүүд олон янзын хэлэнүүд дээрэ хэлэбэ. Манай агууехэ вождь ба багша нүхэр Сталин — бүхы советскэ арадай депутат.

СССР-эй Верховно Соведэй депутадууд — хүдэлмэришэд ба таряашадай, советскэ интеллигенциин эрхим түлөөлэгшэд, советскэ армиин гайхамшагта полководецууд ба сэрэгшэд мүн. Тэдэнэй дунда манай бурят-монгол арадай эрхим хүбүүд ба басагад бии. СССР-эй Верховно Соведэй депутадууд — коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй эрхим түлөөлэгшэд мүн.

Советскэ олониитын байгуулалта хадаа бүхы советскэ хүнүүдые ниитэ нэгэн коллектив болгон нэгэдүүлээ. Тиимэ нэгэн коллектив соо байжа, советскэ хүнүүд социализм байгуулһан, манай орондо харата муухайгаар добтолһон хариин хархис дайсадые хяа һамна сохиһон, тиигээд мүнөө коммунизм байгуулхын түлөө эршэтэй шангаар тэмсэжэ байна.

Манай социалистическэ Эхэ ороной саашадаа хүсэн түгэс ба сүлөөтэй байхын түлөө, манай советскэ гүрэнэй хүсэтэй ба илагдашагүй байхын түлөө, коммунизмын хүсэд илалтын түлөө тэмсэлдэ бүхы советскэ арад большевистскэ партияа, агууехэ вождь нүхэр Сталинаа тойрон үнгэрөөшэ һунгалтануудта улам нигтаар жагсаба. Манай ороной ажалшад коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй блогой кандидадуудай түлөө нэгэн һаналтайгаар голосовалхадаа большевистскэ партиин политикын түлөө голосовалба. Энэ хадаа бүхы һунгагшадта ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй хандаһан хандалга соо хэлэгдэһэн зорилгонуудай түлөө улам эршэтэйгээр тэмсэхээр советскэ арадай бэлэн байһанай баримта болоно. Большевигүүдэй партиин уряалда советскэ арадай харюунь иимэ, советскэ хүнүүдэй дура хүсэлынь тиимэ арюун һайхан байна.

Советскэ арад өөрынгөө эрхим хүбүүд, басагадта гүрэнөө ударидаха ажал, өөрынгөө социалистическэ ороной хуби заяае найдан үгэбэ. Тэдэнэр агууехэ багшанар Ленин, Сталиндал адляар өөрынгөө арадта алба хэжэ, коммунизм байгуулхын түлөө тэмсэлые ударидаха. Энэ хадаа олонациональна советскэ арадай найдалга, тэдэнэй этигэл мүн болоно. Тиин манайда арадай найдабариһаа үнэтэй юумэн гэжэ байдаггүй.

«Танай этигэл найдабарие харюулхаа оролдохо байһандам һэжэглэхэгүйдэтнай болохо» гэжэ нүхэр Сталин һунгагшадай үмэнэ 1946 ондо хэлээ һэн.

Өөрынгөө багша ба вождь нүхэр Сталинай, большевигүүдэй партиин хүтэлбэри доро ябажа, манай советскэ арад коммунизмын түлөө тэмсэлдээ шэнэ илалтануудые туйлаха.

Эб найрамдал хамгаалха Советскэ Комитедэй делегаци эб найрамдалай тала барүгшадай Бүхэдэлхэйн конгрессэй Сag үргэлжын комитедэй ээлжээтэ сессидэ хабаадахаяа ошобо

Мартын 16-да Стокгольмдо нээгдэхэ, эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэдэлхэйн конгрессэй Саг үргэлжын комитедэй ээлжээтэ сессидэ хабаадахын тула эб найрамдал хамгаалха Советскэ Комитедэй делегаци мартын 11-дэ Москваһаа мордобо.

Делегациин составта А. А. Фадеев (делегациин хүтэлбэрилэгшэ), А. Н. Несмеянов, З. Н. Гагарина, И. Г. Эренбург, В. Л. Василевская, П. И. Шелахин гэгшэд оролсоно.

1200 колхозницанууд—Социалистическэ Ажалай Геройнууд

Шэниисэ, хара таряан, кукуруза, хлопчатник, сахарай свёкло, улһа, виноград, тамхи ба бусад культурануудай ургасые имагта ехээр ургуулжа алдаршаһан олон мянгаад колхозницанууд социалистическэ газартаряалангай мастернууд болоо. Үнгэрһэн жэлдэ ажалай гайхамшагта һайхан дүнгүүдые туйлаһанай түлөө олон эхэнэрнүүд үндэр шагналда хүртэбэ.

Хаанта засагай үедэ хүшэр хүнэ зоболонто ажалые хэжэ ябаһан ... наһатай таряашад, тэрэшэлэн Октябрьска революциин һүүлээр түрэһэн залуу колхозницанууд Социалистическэ Ажалай Геройнуудай дунда бии.

Красноярска хизаарай, Канска районой, «Заветы Ильича» хүдөө ажахын артелиин колхозница Ксения Васильевна Винокурова шэниисын 200 пүүд ургасые гектар бүриһөө абаһанай түлөө Социалистическэ Ажалай Геройн нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Энэ жэлдэ тэрэ 59 наһатай болохо байна. Азербайджанска ССР-эй, Карятинска районой, «1-ое Мая» колхозой звеньевой, залуу коммунистка Гасанова Шамама Махмудали Кызы 26 наһатай. Гэбэшье, тэрэнэй нэрэнь республикаһаа гаража холо хүрэтэр алдаршанхай. Тэрэ болбол гурбан жэлэй турша дотор гектар бүриһөө 100 центнер шахуу хлопок ургуулан абаба. Манай ороной энэ алдарта колхозница Социалистическэ Ажалай Геройн нэрэ зэргэдэ хүртэһэн ба Ленинэй гурбан орденуудаар шагнагдаһан байна.

Һунгалтануудай дүнгүүд тухай СССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгуулиин Центральна Комиссиин мэдээсэл

СССР-эй Верховно Соведтэ депутадуудые һунгалга 1950 оной мартын 12-ой воскресеньедэ, бүхы Советскэ Союз дотор болоо.

Нютагай сагаар үглөөнэй 6 часта голосовани хаа хаанагүй эхилээ. Мартын 12-ой һүниин 12 часта голосовани нютаг бүхэндэ дүүрэһэн байна.

1946 оной һунгалтануудай үедэ һунгуулиин бүхы округуудтахи һунгагшадай списогүүдтэ 101.717.686 һунгагшад оруулагдаһан аад, мүнөө 111.008.625 һунгагшад оруулагдаһан байна. Һунгуулиин Окружной комиссинуудай мэдээсэлнүүдэй ёһоор, СССР-эй Верховно Соведэй депутадуудые һунгалгада мүнөө 110.964.172 һунгагшад гү, али һунгагшадай ниитэ тоогой 99,96 процентнь хабаадаба.

Һунгуулиин Участково комиссинууд хадаа СССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудта үгтэһэн голосуудые мартын 13-ай туршада тоололжо дүүргээ.

Һунгуулиин Окружной комиссинуудай мэдээсэлһэнэй ёһоор, коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй блогоор табигдаһан депутадуудта кандидадуудай список бүрин түгэс илалта туйлаа. Даб дээрэхи мэдээнүүдэй ёһоор, голосованида хабаадаһан һунгагшадай 99 үлүүтэй процентнь коммунистнуудай ба партийнабэшэ хүнүүдэй блогой кандидадуудта голосуудаа үгэһэн байна.

СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалга бүхы орон доторнай патриотическа угаа ехэ дэбжэлтын ба хүн зоной политическэ эдэбхиин оршон байдалда үнгэржэ, советскэ арадай морально-политическэ нэгэдэлэй һүр жабхаланта демонстраци болоо.

Һунгуулиин Центральна Комисси болбол һунгалтын дэлгэрэнгы дүнгүүдые ба СССР-эй Верховно Соведтэ һунгагдаһан депутадуудай тус бүриин нэрэтэй списогые 1950 оной мартын 15-да толилжо шадаха байна.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДТЭ ҺУНГАХА ҺУНГУУЛИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИССИ.

Москва городой һунгуулиин Сталинска округ

Һунгуулиин Окружной комиссиин заседани

Мартын 13-най һүниин 3 часта Москва городой һунгуулиин Сталинска округой һунгуулиин Окружной комиссиин заседани болоо.

Столицын Сталинска ба Бауманска районуудай ниитын организацинуудай ба ажалшадай обществонуудай олон тоото түлөөлэгшэд, хэблэлэй түлөөлэгшэд заседани дээрэ байлсаба.

Һунгуулиин Участково комиссинуудаар табигдаһан протоколнуудай ба голосуудые тоололгын үндэһэ һуури дээрэ, һунгуулиин Сталинска округой Окружной комисси хадаа Союзай Соведтэ һунгаха Москва городой һунгуулиин Сталинска округһоо СССР-эй Верховно Соведтэ депутадаар нүхэр Иосиф Виссарионович Сталин һунгагдаа гэжэ тодоруулаа.

Һунгуулиин Окружной комиссиин түрүүлэгшэ Г. М. Цветковоор соносхогдоһон энэ мэдээсэл нэрьемэ, удаан замхашагүй овациияар угтагдаа. «Манай түрүүшын депутат мандаха болтогой!», «Агууехэ Сталинда алдар соло!» гэһэн баярта хашхаралдаанууд зал соо соностоно.

Округой бүхы һунгагшад һунгуулиин бюллетеньнүүдые абаа, тэдэнэр бүгэдөөрөө голосованида хабаадаа гэжэ нүхэр Цветков саашаа мэдээсэбэ. Һунгуулиин списогүүдтэ оруулагдаһан һунгагшадһаа гадна, ороноймнай элдэб городууд ба районуудһаа столица ерэһэн 29754 хүн Сталинска округ соо үнэмшэлгэнүүдээр голосовалаа.

Сталинска ба Бауманска районуудай түлөөлэгшэд — АТЭ-1 заводой партийна организациин секретарь В. В. Аникин, тооололгын-аналитическэ машинануудай заводой мүлигшэ А. И. Лебедев, 429-дэхи һургуулиин директор М. В. Гоголева, машина бүтээлгын заводой заводской комитедэй түрүүлэгшэ Т. Г. Лыков гэгшэд һунгуулиин Окружной комиссиин заседани дээрэ сэдьхэл доһолгомо үгэнүүдые хэлэбэд.

Тэдэнэр хадаа һунгуулиин Сталинска округой һунгагшадай ба бүхы ороной ажалшадай угаа ехэ баяр тухай хэлэбэ. Ажалшад хадаа коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй сталинска блогой илалтые стахановска шэнэ амжалтануудаар тэмдэглэхэ гэһэн нэгэн эрмэлзэлгээр нэбтэрэнхэй.

Заседани хааха зуураа, нүхэр Цветков хадаа һунгуулиин Сталинска округ соо һунгуулиин кампаниин амжалтатайгаар дүүрэһэнтэй дашарамдуулан һунгуулиин комиссиин гэшүүдые амаршалһан ба бүхы ажалша хүн түрэлтэнэй аша туһада олон олон жэлнүүдтэ элүүр мэндэ ажаһуухые бүгэдэ арадай депутат нүхэр И. В. Сталинда бүхы сугларагшадай нэрэһээ хүсэбэ.

(ТАСС).

Агууехэ Сталинай нэрээр

Вождиин түрэһэн нютагта

ГОРИ, мартын 12. (ТАСС). Агууехэ Сталинай түрэһэн нютаг— Гори город һайндэрэйхеэр шэмэглэгдэнхэй. Һунгуулиин участогуудай байрануудта хабарай түрүүшын сэсэгүүд хаа хаанагүй харагдана.

Вождиин Эхэ орондо ажаһуудаг ба ажалладаг байһандаа омогорхоһон хүнүүд агууехэ Сталин тухай һанал бодолтойгоор һунгуулиин урнанууд тээшэ ошобо.

Нүхэр И. В. Сталинай түрэһэн ба эдир бага наһаяа үнгэргэһэн түүхэтэ гэрэй дэргэдэ хүнүүд хэзээ хэзээнэйхиһээ олоор сугларaa, эндэһээ Сталинска үеын наран мандаһан байха юм.

Сталинградта

СТАЛИНГРАД, мартын 12. (ТАСС). Электричествээр гэрэлтэһэн тракторозаводско ба Краснооктябрьска районуудай улицануудта үүр сайха үедэ хүнүүд олоороо алхалалдаба.

Сталинградска тракторна заводой алдарта кузнец А. Я. Белоусов һунгуулиин урнада ошобо. Һунгалтануудай урда тээ тэрээндэ Сталинска шангай лауреадай хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоһон байгаа. Дизельнэ трактор зохёогшодой нэгэн, Сталинска шангай лауреат, заводой главна инженер В. А. Каргополов тэрэнэй һүүлээр голосовалаа.

Тракторна завод хадаа залуушуулай завод мүн. Һунгагшадай олонхидынь залуу хүбүүд ба басагад юм.

...Сталинградска солото металлургнууд голосовалба. Мартеновскэ пеэшэнгэй булад хайлуулагшад Н. Сидельников, П. Тушканов, Н. Скрыпников гэгшэдэй үүсхэлээр тэдэнэр Эхэ орондоо түсэбһөө гадуур олон мянгаад тонно булад үгөө.

Үдэрэй 12 часта бүхы участогууд дээрэ голосовалга дүүрээд байгаа.

Армениин столицада

ЕРЕВАН, мартын 12. (ТАСС). Үглөөнэй 6 час. Һунгуулиин Ереванска-Сталинска округой участогууд тээшэ ажалшад дуу дуулалдан ошобо.

Эндэ, СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар нүхэр А. И. Микоян баллотировалагдаа.

Һунгуулиин бүхы участогуудта һунгалтанууд угаaехэ эдэбхитэйгээр эхилээ. 107 наһатай хүгшэн эхэнэр К. Багдасарян һунгуулиин урнада ерэбэ. Кировэй нэрэмжэтэ заводой штукатур, арбан нэгэн үхибүүдэй эсэгэ А. Айрапекян голосовална. Минии хүүгэдэй үмэнэ үргэн зам нээлтэтэй гэжэ тэрэ мэдэнэ.

Үдэрэй 12 час хүрэтэр тус округто һунгагшадай 94,5 процентнь голосовалаад байба.

Сталинай нэрэтэйгээр

ТАЛЛИН, мартын 12. (ТАСС). Советскэ Эстониин столицада энэ һүни хамагай богони һүнинүүдэй нэгэн байгаа. Национальна хубсаһа үмдэһэн ажалшад һунгуулиин участогуудта дүүрэн байба.

Калининска районой Ситцевэ улицадахи участогта голосованиин эхилхын урда тээ 400 гаран һунгагшад сугларанхай байба. Балтийска мануфактурын ажалшад түрүүшээр голосовалба.

Үглөөнэй 11 час хүрэтэр Таллинда һунгагшадай 60 процентнь голосовалаа.

Казахстанай һунгуулиин участогууд дээрэ

АЛМА-АТА, мартын 12. (ТАСС). Казахстанай городууд, аулнууд ба тосхонуудта энэ үглөөгүүр хүнүүдэй олоороо ябахань харагдаба. Хлопок таригшад үглөөгүүр эртэ бодоод, һунгуулиин участок тээшэ бүлэнэртэеэ ба ганса гансаараа ошобо. Тургун Трапов хамагай түрүүндэ гражданска үүргэеэ дүүргээ. Тэрэ хадаа гектар бүхэндэ 50 центнер хлопок ургуулхын тула агрономическа шэнэ олон аргануудые хэрэглэнэ.

Казахстанай һунгуулиин бүхы участогууд дээрэ голосовани тон эдэбхитэйгээр үнгэрөө.

Һунгагшадай ехэ эдэбхи

АГИНСК. (Читинскэ область), мартын 12. (ТАСС). Агын Бурят-Монголой Национальна округой тосхонуудай улицанууд һайндэрэйхеэр шэмэглэгдэһэн байгаа.

№ 173 һунгуулиин Агын участогта 70 наһатай Ж. Жапов түрүүшээр голосовалаа.

Үглөөнэй 10 час хүрэтэр һунгуулиин участогууд дээрэ һунгагшадай 90 процентнь голосованида хабаадаад байба.

Дайнай һүүлэй табанжэлэй герой

М. Г. Вертиховский

Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводто үнгэрэгшэ жэлнүүд соо социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхи ехэтэйгээр хабаадалсажа, дайнай һүүлэй сталинска табанжэлэй даалгабарита түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэһэн солото стахановецууд олон.

Тэдэнэрэй нэгэниинь заводой модельнэ цехын эрхим стахановец Михаил Григорьевич Вертиховский болоно. Нүхэр Вертиховский орденто заводто 14-дэхи жэлээ хүдэлмэрилжэ байна. Энэ үе соо заводойнгоо хүгжэлтэдэ ба ургалтада өөрынгөө хубитые оруулан, энэ стахановец ажал хүдэлмэри дээрээ толотомо амжалтануудые туйлаһан байха юм.

Михаил Григорьевич туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амардаггүй, коллективэйнгээ дунда социалистическэ мүрысөө эгээл эдэбхитэйгээр үүсхэлсэжэ байдаг.

Дайнай һүүлэй сталинска табанжэлэй агууехэ программые болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн бүгэдэарадай хүдэлөөндэ хабаадалсажа, ажалай үндэр показательнуудые цех дотороо түрүүлэн харуулжа эхилһэн юм. Тиин, эсэшэ сусашагүй хүсэл зоригтойгоор хүдэлмэрилһэнэй ашаар 1949 оной ноябрьда табанжэлэйнгөө даалгабарита түсэбые дүүргэһэн байгаа.

Тэрэ сагһаа хойшо нүхэр Вертиховский паровозуудай детальнуудай ба зарим частьнуудай модельнүүдые, хэбүүдые хэлгээр үшөө жэл хахадай нормо дүүргээд, 1952 оной түсэбөөр хүдэлмэрилжэ байна.

ССР Союзай Верховно Соведтэ һунгаха һунгалтануудай хүндэлэлдэ стахановска вахтада жагсаад, үдэр бүриингөө нормо 250 процент дүүргэн, нэгэ һара соо 3 һарын программа дүүргээ. Хүдэлмэри дээрээ нэгэшье голодоһо гарганагүй. Нёдондо жэлдэ хоёр залуу хүбүүдые модельщигэй мэргэжэлдэ һургаһан гаргаа һэн. Мартын 12 болтор үшөө нэгэ хүниие энэ мэргэжэлдэ һургаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Вертиховский паровозой мөөрийн модель хэмжэжэ байна.

В. Муллерай фото.

Уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэбэ

Черёмуховско леспромхоздо хүдэлмэрилжэ байһан Ториин аймагай «Улаан Номто» колхозой сезоннигууд модо бэлэдхэхэ ба шэрэхэ түсэбүүдээ болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн уялга абажа, һунгалтануудай урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ оролсоһон юм.

Тэдэнэр бригадир нүхэр Жалсановай хүтэлбэри доро бүхы хүсэеэ гарган хүдэлмэрилжэ, мартын 12-ой түүхэтэ һайндэрые ажалай амжалтаар угтаба. Мартын табанда модо бэлэдхэхэ ба шэрэхэ түсэбүүдээ сум дүүргээд, һунгалтануудай үдэр хүрэтэр түсэбһөө гадуур 2500 кубометр модо шэрэбэ.

Тус сезоннигууд туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарнагүй. Модонод Ванданов, Жамсаранов ба бусад үдэр бүриингөө нормые 200 процент дүүргэнэ.

Д. Очиржапов.

ССР Союзай Министрнүүдэй Советтэ

Наука ба ухаалан зохёолгын талаар онсо гайхамшаг хүдэлмэринүүдэй түлөө 1949 оной Сталинска шангуудые олгохо тухай *)

Онсо гайхамшаг научна хүдэлмэринүүдэй, онсо гайхамшаг ухаалан зохёолгын ба үйлэдбэридэхи хүдэлмэриин методүүдые үндэһөөрнь мэргэжүүлһэнэй түлөө 1949 оной Сталинска шангуудые олгохо гэжэ ССР Союзай Министрнүүдэй Совет тогтообо:

II.

Онсо гайхамшаг ухаалан зохёолгын ба үйлэдбэриин хүдэлмэриин методүүдые үндэһөөрнь мэргэжүүлһэнэй түлөө Сталинска шангуудые олгохо гэбэл:

150.000 ТҮХЭРИГЭЙ ХЭМЖЭЭТЭЙ НЭГЭДЭХИ ЗЭРГЫН ШАНГУУДЫЕ

1. Григорий Иванович **Волковто**, Леонид Моисеевич **Розенблюмдэ** хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдтэ, хлопогоор гүрэнэй тусхайта конструкторска бюрогой инженернүүдтэ, Михаил Никитович **Марковта**, Владимир Дмитриевич **Нехорошевто**, тэрэ бюрогой инженернүүдтэ, Григорий Тарасович **Низовойдо**, Ташсельмаш заводой директортэ, — конструкци зохёоһоной ба хлопок хуряаха машинануудые бүтээн гаргалгые бэелүүлһэнэй түлөө.

2. Василий Гаврилович **Грабинда**, техническэ сэрэгүүдэй генерал-полковнигто,—главна конструкторто, Лев Абрамович **Локтевто**, Григорий Иванович **Муравьовта**, Михаил Михаилович **Розенбергдэ**, Научно-шэнжэлэлгын институдай инженер-конструкторнуудта, Павел Сергеевич **Михайловта**, инженер-подполковнигто,—буу зэбсэгэй талаар хэһэн хүдэлмэриин түлөө.

3. Сергей Владимирович **Ильюшиндэ**, инженерно-авиационно албанай генерал-лейтенантда, главна конструкторта, — самолет бүтээлгын талаар хэһэн хүдэлмэриин түлөө.

4. Вартан Александрович **Наламкаровта**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, СССР-эй нефтяной промышленностиин Министрын орлогшодо, Константин Алексеевич **Байрагта**, Степан Иванович **Кувыкинда**, Андрей Алексеевич **Трофимугта**, «Башнефть» нэгэдэлэй инженернүүдтэ, Александр Дмитриевич **Губинда**, Борис Матвеевич **Платоновто**, «Центроспецстрой» трестын инженернүүдтэ, Павел Петрович **Галонскида**, Татаркан Магометович **Золоевто**, Николай Константинович **Михайловскидо**, «Туймазанефть» трестын инженернүүдтэ, Геннадий Константинович **Максимовичто**, Михаил Иванович **Максимовта**, Арон Зиновьевич **Мушинда**, Георгий Феодрович **Кипсарта**, СССР-эй нефтяной промышленностиин Министерствын инженернүүдтэ, Владимир Иванович **Щелкачевта**, И. М. Губкинай нэрэмжэтэ Московско нефтяной институдай профессортэ,—Туймазинска нефть абалгын газарта законтурно заводнени зохёоһоной ба бэелүүлһэнэй түлөө, энээнэйнь ашаар нефть абалга холо схэдэһэн байна.

5. Николай Николаевич **Ковалэвто**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, И. В. Сталинай нэрэмжэтэ Ленинградска металлическа заводой гидротурбинануудай главна конструкторта, Семен Абрамович **Грановсида**, тэрэ заводой гидротурбинануудай главна конструкторай орлогшодо, Федор Васильевич **Аносовто**, Сергей Константинович **Бугриндэ**, Юделий Ельевич Гаркавида, Виктор Маркович **Оргово**, Иван Васильевич **Орловто**, Борис Михайлович **Устиновта**, тэрэ заводой инженернүүдтэ.—конструкци зохёоһоной, В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Днепровско ГЭС-тэ 102.000 мориной хүсэтэй шэнэ, мэргэжүүлһэн гидротурбинануудые бэлэдхэһэнэй ба ашаглалгада оруулһанай түлөө.

6. Виктор Леонидович **Коейцерта**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, Научно-шэнжэлэлгын институдай таһагай начальнигта, Александр Владимирович **Вороновто**, Петр Ефимович **Кодесстэ**, Всеволод Иванович **Мигачовто**, тэрэ институдай инженернүүдтэ, Андрей Иванович **Лебедев-Кармановта**, Борух Вульфович **Браудадэ**, Ростислав Владимирович **Ванатовскидо**, Николай Сергеевич **Куприяновта**, инженернүүдтэ, Георгий Петрович **Казанскида**, СССР-эй хэлхеэ холбооной харгсалнүүдэй промышленностиин Министерствын главна управлениин главна инженертэ, Сергей Васильевич **Новаковскидо**, Московско телевизионно центрын главна инженертэ,—тодо һайнаар харуулгаг эрхим дээдэ шанартай шэнэ телевизионно дамжуулгын системэ байгуулһанай түлөө.

7. Иван Иванович **Наймушинда**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, барилгын начальнигта, Анатолий Федорович **Васильевта**, барилгын главна инженертэ, Сафрон Михайлович **Владимировта**, Николай Петрович **Десфонтейнестэ**, Михаил Васильевич **Запрудновто**, Андрей Степанович **Зенцовтэ**, Николай Николаевич **Кураевта**, Степан Романович **Медведевтэ**, Александр Леонидович **Можевитиновтэ**, Константин Митрофанович **Поповто**, Роман Константинович **Радецкидэ**, Алексей Профирьевич **Савченкода**, — гидростанциин проект зохёоһоной ба барюулһанай түлөө.

8. Абрам Михайлович **Рабиновичто**, зохёолгын главна конструкторта, Сергей Николаевич **Авучонковтэ**, Сергей Павлович **Заворотищевтэ**, Юрий Александрович **Мантейфельдэ**, Рувим Иосифонич **Перецтэ**, Вячеслав Викторович **Самаринда**, Савва Алексеевич **Смирновто**, Научно-шэнжэлэлгын институдай инженернүүдтэ, Кузьма Лаурентьевич **Куракинда**, тэрэ институдай директортэ, Александр Данилович **Батраковто**, инженер-майорто,—сэрэгэй техникын талаар хэһэн хүдэлмэриин түлөө.

9. Георгий Лукич **Химичтэ**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ— С. Орджоникидзын нэрэмжэтэ хүндэ машина бүтээлгын Уральска заводой инженертэ, Алексей Владимирович **Архиповто**, Павел Фалеевич **Василевскидэ**, Николай Вениаминович **Ермеевтэ**, Геннадий Николаевич Краузедэ, Николай Кондратьевич **Манкевичтэ**, Борис Гаврилович **Павловта**, тэрэ заводой инженернүүдтэ, Федор Архипович **Дышкантдэ**, тэрэ заводой ахалагша мастерта, Александр Максимович **Рыбальченкодо**, СССР-эй хүндэ машина бүтээлгын Министерствын техническэ управлениин начальнигта, Владимир Артемьевич **Поповто**, Уралмашзаводой главна технологто, Георгий Павлович **Аристовта**, Ростислав Филиппович **Новосадта**, СССР-эй станок бүтээлгын Министерствын конструкторска бюрогой инженернүүдтэ, — советскэ рельсо-балочна стан байгуулһанай түлөө.

10. Ефим Семенович **Штырснэ**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, **Николай** Алексеевич **Маториндо**, Николай Николаевич **Каменскидэ**, Иван Иванович **Домбровскидо**, научна сотрудниигуудта,— хэлхеэ холбооной талаар хэһэн хүдэлмэриин түлөө.

100.000 ТҮХЭРИГЭЙ ХЭМЖЭЭТЭЙ ХОЕРДОХИ ЗЭРГЫН ШАНГУУДЫЕ

1. Алексей Сергеевич **Барменковтэ**, научна сотруднигта, Евгений Рудольфович **Валащегта**, трестын главна инженертэ, Нисон Ильич **Гельцериндэ**, Софья Юльевна **Гольдадта**, научна сотруднигуудта, Эрна Ивановна **Дауговедтэ**, главна технологто, Ирина Ивановна **Иноземцевада**, научна сотруднигта, Александра Даниловна **Нашицинада**, Павла Георгиевна **Крысановада**, инженернүүдтэ, Михаил Михайлович **Левитовтэ**, научна сотруднигта, Иван Михайлович **Танченкодэ**, заводой главна инженертэ, Дмитрий Михайлович **Трактенбергдэ**, лабораторие даагшада—эдэ авторнуудта, — медицинскэ препарат абаха метод зохёоһоной ба тэрэниие промышленностьда оруулһанай түлөө.

2. Роман Васильевич **Беланда**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, И. В. Сталинай нэрэмжэтэ Кузнецкэ металлургическа комбинадай директортэ, Виктор Дмитриевич **Смирновто**, тэрэ комбинадай главна инженертэ, Леонид Иванович **Степаненкодэ**, тэрэ комбинадтахи ВКП(б)-гэй ЦК-гэй парторгдо, Анатолий Георгиевич **Монидто**, Алексей Алексеевич **Сахаровта**, Александр Григорьевич **Макаровта**, Григорий Самойлович **Зельцертэ**, Александр Евсеевич **Фроловто**, тэрэ комбинадай инженернүүдтэ, Михаил Моисеевич **Приваловта**, тэрэ комбинадай мартеновскэ цехын мастерта, Владимир Иванович **Косолаповта**, тэрэ цехын сталеварта, Иван Алексеевич **Сомовто**, тэрэ комбинадай блюменгын вальцовщигто, Данил Абрамович **Смоляренкодэ**, СССР-эй металлургическа промышленностиин Министерствын үйлэдбэриин таһагай начальнигта,—И. В. Сталинай нэрэмжэтэ Кузнецкэ металлургическа комбинадта үйлэдбэриин эмхидхэл ба технологие үндэһөөрнь мэргэжүүлһэнэй түлөө, энэнь үндэр бүтээсэ ба ашаг ехэтэ хүдэлмэри хангаһан байна.

3. Ольга Константиновна **Богдановада**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, институдай ахалагша научна сотруднигта, Анна Петровна **Щегловада**, институдай научна сотруднигта, Анатолий Тихонович **Михайлодо**, заводой директортэ, Иван Романович **Трехачевта**, Илья Лейбович **Фридштейндэ**, Борис Яковлевич **Солдатовта**, Александр Никитич **Бушинда**, заводой инженернүүдтэ—шэнэ химическэ процессэй катализатор зохёоһоной ба промышленностьда оруулһанай түлөө.

4. Александр Николаевич **Боковто**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, цементнэ промышленностиин Бүхэсоюзна научно-шэнжэлгын ба проектнэ институдай инженертэ, Юлий Сергеевич **Лурьедэ**, тэрэ институдай директортэ, Константин Михайлович **Гринезтэ**, Александр Евгеньевич **Добровольскидэ**, Евгений Иосифович **Ходоровто**, тэрэ институдай инженернүүдтэ, Петр Федотович **Лопуховта**, Главцементын түрүүнэй начальнигта, Константин Васильевич **Никулиндэ**, Главцементын түрүүнэй главна инженертэ, Николай Афанасьевич **Кривошеиндэ**, инженертэ, Павел Михайлович Бесковаанныда, заводой главна инженертэ, Михаил Евгеньевич **Лузиновта**, заводой директортэ, Вилли **Штейдтдэ**, цементнэ заводуудай түхеэрэлгые проектировалха конструкторска бюрогой начальнигта, Эвальд **Эйтгедэ**, заводой техническэ директортэ, Альберт **Бельвинкельдэ**, заводой директортэ, Эрих **Пфречнертэ**, булад хайлуулгын ба прокатна заводой директортэ,—хүсэтэй эрьелдэдэг пеэшэнүүдтэй үндэр бүтээсэтэй цементнэ заводуудта хэрэглэхэ технологическа процесс ба түхеэрэлгэ зохёоһоной түлөө.

5. Семён Львович **Варшавскида**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, Анатолий Сергеевич **Шевляковта**, Залман Самуилович **Смолинда**, Генадий Павлович **Неопихановта**, Александр Лазаревич **Левиндэ**, Иван Дмитриевич **Пугачавто**, инженернүүдтэ, Петр Андреевич **Костиндо**,— шэнэ искусственна шэрхэгүүдые бэлэдхэлгэдэ хэрэглэгдэхэ химическэ продуктнуудые үйлэдбэрилгэ эмхидхэһэнэй ба бэелүүлһэнэй түлөө.

6. Борис Львович **Дзердзеевскидэ**, физико-математическа наукануудай докторто, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэй, Эфраим Менделевич **Рейхрудельдэ**, физико-математическа наукануудай докторто, Юрий Аркадьевич **Винокурта**, Константин Давидович **Бушуевта**, научна сотрудниигуудта, — атмосферые шэнжэлхэ шэнэ метод зохёоһоной түлөө.

7. Николай Николаевич **Дубовицкида**, инженерно-артиллерийскэ албанай генерал-майорто, Александр Николаевич **Сергеевтэ**, инженерно-артиллерийскэ албанай генерал-майорто, Александр Романович **Емецтэ**, инженер-полковнигто, Александр Яковлевич **Башмаринда**, инженер-полковнигто, Исаак Яковлевич **Литичевскидэ**, инженер-подполковнигто, — буу зэбсэгэй талаар хэһэн хүдэлмэриин түлөө.

8. Петр Ефимович **Дьяченкодэ**, профессортэ, СССР-эй наукануудай Академиин машина шэнжэлгын институдай ахалагша научна сотруднигта, — отолдог инструментын ба мүлигдэһэн детальнуудай газаа талын эгээ һайн шанарые тодорхойлон зохёоһоной түлөө.

9. Хасан Каримович **Еникеевтэ**, Мария Николаевна **Симоновада**, Наталия Константиновна **Смольяниновада**, Московско туршалгын плодово-жэмэсэй станциин ахалагша научна сотрудниигуудта, Виктор Александрович **Ефимовтэ**, заочно һуралгын Бүхэсоюзна хүдөө ажахын институдай ассистентдэ, — эдэ авторнуудта, — сливэ, абрикос, малина, ухэр нюдэн, гүлзөөргэнэ ба крыжовнигой шэнэ үнэтэ сортнуудые бии болгожо, үйлэдбэридэ оруулһанай түлөө.

10. Александр Сергеевич **Ермеевтэ**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, Константин Иванович **Вакуровта**, Василий Петрович **Федоровто**, С. М. Кировэй нэрэмжэтэ «Электросила» заводой инженернүүдтэ, Борис Николаевич **Лежневтэ**, тэрэ заводой харуулдагшада, — И. В. Ленинэй нэрэмжэтэ Днепровскэ гидроэлектрическэ станцида хэрэглэхэ гидрогенератор байгуулһанай түлөө.

11. Сергей Яковлевич **Жугта**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, Климент Михайлович **Зубригта**, Николай Максимович **Иванцовто**, Иван Николаевич **Костровто**, Андрей Васильевич **Михайловта**, Николай Алексеевич **Осмерто**, Георгий Андреевич **Руссодо**, Иван Семенович **Семеновто**, Валериан Алексеевич **Семенцовто**, Виктор Помпеевич **Соболевто**, инженернүүдтэ,—үһан замай проект зохёоһоной түлөө.

12. Аркадий Владимирович **Жуковта**, инженертэ, УССР-эй барилгын материалнуудай промышленностиин Министерствын главкерамикиин начальнигта, Александр Васильевич **Власовта**, СССР-эй архитектурын Академиин болото гэшүүндэ, Киев городой главнаархитектортэ, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, Михаил Давыдович **Абрамовта**, экспериментальна керамическа заводой директортэ, Иван Мефодьевич **Семенюгтэ**, тэрэ заводой главна инженертэ, Нектарий Аркадьевич **Бабагта** барилгын материалнуудай Харьковска заводоуправлениин директортэ, Анатолий Владимирович **Добровольскидэ** Архитектурна мастерскойн хүтэлбэрилэгшэдэ, Михаил Иванович **Лобановта** СССР-эй машина бүтээлгын предприятинуудай барилгын Министерствын барилгын трестые даагшада, Георгий Дмитровович **Соколовто**, тэрэ трестын барилгын управлениин начальнигта, Сергей Петрович **Ничипоренкодо**, УССР-эй барилгын материалнуудай промышленностиин Министерствын инженертэ, барилга ба архитектурада хэрэглэгдэхэ хүнды керамекиин технологи зохёоһоной, тэрэниие олоор үйлэдбэрилһэнэй ба барилгада хэрэглэһэнэй түлөө.

(*Үргэлжэлэлынь хожом гараха*)

*) Үргэлжэлэл. Эхининь 52 ба 55-дахи номернуудта.

Курумканай аймагта

ТАРИЛГАДА БЭЛЭН БОЛОБО

«Красный пахарь» гэжэ хүдөө ажахын артель (түрүүлэгшэнь нүхэр Колмаков) хабарай тарилгын хүдэлмэридэ жэшээтээр бэлдэбэ. Хүдөө ажахын машина зэмсэгүүдые заһабарилга ба үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулганууд дүүргэгдэнхэй. Таряан ажалай бригадын бригадир Социалистическэ Ажалай Герой И. М. Терентьев үрһэ хүрэнгынгөө үндэр шанарай түлөө онсо анхаралаа хандуулна. Энэ жэлдэ тарилгынгаа бүхы талмай дээрэ сортовой үрһөөр тарилга хэхэ байна.

ОЛЗОТОЙ ФЕРМЭ

Курумканай ондатрова ажахы фермэдээ халтар хара ба сагаан хушуутай үнэгэдые үсхэбэрилнэ. Ангай ажалые эрхилэгшэ И. Ф. Болдырев 1949 ондо үнэгэнэй 45 гүлгэ түлжүүлээд, ангай үнэтэ арһа гүрэндэ тушаажа, 45 мянган түхэригэй сэбэр олзо оруулаа. Мүнөө энэ фермэ үнэгэнһөө гадна, норко гэжэ ан үсхэбэрилжэ эхилээ. 26 эмэ норконууд 1950 ондо 300 шахуу зулзага үгэхэ ба 200 мянган түхэригэй олзо оруулхаар хараалагдана.

ЭРХИМ АНГУУШАН

Ангуушад Н. Н. Колмаков, А. А. Распопов гэгшэд тус тустаа 1300 ондатр ба хэлэ хэдэн үнэгэ, шоно болон бусад ангуудые бариба. Тэдэнэр 1949 он соо гансахан агнуурияраа хүн бүхэнэй 12 мянган түхэригэй олзо олоһон байна.

ЦИРКУЛЬНЭ ХЮРӨӨ

Молотовой нэрэмжэтэ колхоз гидроэлектростанциингаа хүсөөр хүшэр хүндэ хүдэлмэринүүдые механизацилжа байна. Электротехник П. В. Гусев циркульнэ хюрөө тодхобо. Тэрэнь хабарай тарилгын үедэ газогенераторнуудта хэрэглэгдэхэ түлеэ тайрана. Үдэр бүхэндэ 10 кубометр модо хюрөөдэнэ.

Тус колхозой правлени мүнөө жэлдэ электрын хүсэ хэрэглэн, үнеэдые һааха ба хониной нооһо хайшалха агрегадуудые тодхохоор хараална.

КОЛХОЗНИГУУДАЙ ҮНДЭР ОЛЗО

Маленковой нэрэмжэтэ колхоз үнгэрэгшэ жэлдэ гектар бүриһөө 12 центнер таряа хурааһан байна. Мүнөө колхознигуудайнгаа ажалта үдэр бүридэ 4—4 килограмм таряа хубаагаа. Колхозник Аюша Раднаев һамгантайгаа хоюулан хүдэлмэрилөөд, 1500 ажалта үдэр олоһон байна. Тэрээнэйнгээ түлөө 410 пүүд таряа, 3000 түхэриг мүнгэ, мяха, тоһо ба овоошь ехээр абаха болобо. Мүн Михей Кондратьевай бүлэ 400 пүүд таряа абаха юм.

ХОМОР ҮЗЭГДЭЛ

Ветеринарна врач А. А. Нижальский үбшэн үнеэнэй гэдэһэ хахалжа, эхэ sooһoонь тугал гаргаба. Тэрэ тугалынь үшөө һара хахад болоод гараха байһан байгаа. Гэбэшье, мүнөө энэ тугал яһала һайнаар түлжөөглэжэ байна. Тэрэ тугалай шэгнүүр түрүүшын хоёр долоон хоног соо сүүдхэ бүхэнэй 290 граммаар нэмэһэн байха юм.

С. Тараскин.

Тобшо һонинууд

◆ **Райконторонуудай хүдэлмэриин Бүхэсоюзна харалга.** Хэлхеэ холбооной Министерство хадаа 1950 оной январьһаа июлиин 1 хүрэтэр райконторонуудай отделениинүүдэй ба агентствонүүдэй хүдэлмэринүүдые һайжаруулхын зорилгоор Бүхэсоюзна харалга үнгэргэхэнь.

◆ **Хүндэлэлэй доскада бэшэгдэбэ.** Тарбагатайн аймагай финансова таһагай налоговой агентнүүд нүхэд Зайцев, Костромина ба Федотова гэгшэд түрүүшын квартал соо татагдаха налогуудые ба бусад түлбэринүүдые сүм суглуулба. Эдэ нүхэд һайн хүдэлмэриингөө түлөө таһагайнгаа Хүндэлэлэй доскада бэшэгдэбэ.

◆ **Договороо 400 процент дүүргэбэ.** Зэдын аймагай Боргой нютагай ангуушан нүхэр Буянтуев 1949 — 1950 онуудай сезон соо 2040 түхэригэй ангай арһануудые тушаажа, договороо 400 процент дүүргэбэ.

Дунайска конвенци тухайда США-гэй, Великобританиин ба Франциин правительствонуудай нотонуудта Советскэ Правительствын харюу

Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй 1946 оной декабриин 12-ой шиидхэбэритэй зохилдуулан, Дунайда судноннуудаар ябалгын гурим тухай конвенци зохёон бэлдэхэ конференци 1948 оной июль — август соо Белградта болоһониинь мэдээжэ. Советскэ Союзай ба дунайшадархи оронуудай түлөөлэгшэд, тэрэшэлэн США-гэй, Англиин ба Франциин түлөөлэгшэд тэрээндэ хабаадаһан байгаа. Советскэ Союзай хабаадалгагүйгөөр, дунайшадархи оронуудай интересүүдтэ зүришэн, Версальска договорой үндэһэ һуури дээрэ баталагдаад, Дунайе захиргаалха органуудтахи шиидхэхы нүлөөе Англи ба Франци мэтын дунайскабэшэ оронуудта олгоһон 1921 оной Парижска конвенциие һэлгэхэ Конвенци тус конференцеэр зохёогдоо.

1948 оной конвенци хадаа тиимэ зүб бэшэ ушарые зайсуулһан ба Дунайе захиргаалха тушаа дунайшадархи гүрэнүүдэй суверенитедые бүри түгэсөөр дахин һэргээгээ. Харин США, Англи ба Франци энэ конвенцидэ нэгэдэхэеэ арсаһан байна.

Тус конвенциин хүсэндөө ороһонтой дашарамдуулан, тэрэшэлэн комиссиин конвенцитэй зохилдуулан эмхидхэгдэһэн Дунайска Комиссиин нэгэдэхи сессиие 1949 оной ноябрьда зарлаһантай дашарамдуулан, США, Англи ба Франциин правительствонууд Советскэ Правительствода нотонуудые эльгээхэ зуураа, тэдэ правительствонууд 1948 оной Дунайска конвенциие, энэнэй үндэһөөр байгуулагдаһан Дунайска Комиссиин үүргые мэдэрнэгүйбди, 1921 оной конвенциие мүнөөшье хүсэндөө гэжэ тоолоһоор байнабди гэжэ тус нотонууд соогоо мэдүүлнэ. 1948 оной Конвенци хадаа бүхы дэлхэй дээрэхи гол мүрэндэ судноор ябалга тушаа зуу гаран жэлдэ хүтэлбэри болгогдожо байһан заншалнуудые эбдэнэ, мүн Румыни, Болгари, Венгритэй хэһэн эбэй договорнуудай ёһонуудта тааранагүй гэжэ тус нотонууд соонь ямаршье үндэһэ баримтагүйгөөр хэлэгдэнэ.

Тэрэшэлэн Советскэ Правительствода нотонуудые эльгээһэн Бельгиин, Италиин ба Грециин правительствонууд США-гэй, Англиин ба Франциин правительствонуудай хараа бодолдо нэгэдэһэн байһан юм.

Советскэ Правительство мартын 1-дэ США-гэй, Англиин ба Франциин правительствонуудта харюугай нотонуудые эльгээгээ. Гурбан державануудай нотонууд соохи баримтанууд 1948 ондо Белградска конференци дээрэ тэдэнэй түлөөлэгшэдөөр хэлэгдээд, дунайшадархи гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдөөр буруушаагдаһан байгаа гэжэ Советскэ Правительствын нотонууд дотор заагдана. Дунайшадархи гүрэнүүдэй, конференцидэ хабаадагшадай нэгэн һаналаар абаһан, 1948 оной Конвенци хадаа 1947 оной эбэй договорнуудай ёһонуудта бүри мүһэн таарана, Дунайда судноор ябаха сүлөө ба дунайшадархи гүрэнүүдэй суверенитедые хангана, тэрэшэлэн уласхоорондын гол мүрэнүүдтэхи навигаци эрхилхэ эрхэ мүрэн шадар байдаг гүрэнүүдтэ хамаадаха ба тэдэнэй ниитын зүблэрэлгөөр бэелүүлэгдэхэ тухай ниитэдэ мэдэрэгдэһэн гуримые һэргээнэ гэжэ Советскэ Правительствын нотонууд соо тэмдэглэгдэнэ.

Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведэй шиидхэбэреэр Дунайска Конвенциин составта Бельгиин, Италиин, Грециин оруулагдаагүй байһан ушарһаань, 1948 оной Конвенцидэ эсэргүү, мүн Дунайска Комиссиин шиидхэхэ эрхэдэ эсэргүү зорюулагдан тэдэ гурбан оронуудай правительствонуудаар хэгдэһэн мэдүүлгэнүүдые зүбшэн хэлсэхэ аргагүйдэ Советскэ Правительство тоолоно гэжэ Бельгиин, Италиин ба Грециин правительствонуудта Советскэ Правительствын эльгээһэн харюу нотонууд соо заагдана.

„Б.-М. Үнэндэ“ бэшэһэнэй һүүлээр

„Танигдаагүй хүн“ гэжэ пьесэ репертуарһаа гаргагдаа

— Батожапов ба Гениновэй зохёоһон «Танигдаагүй хүн» гэжэ пьесын идейнэ удхагүй тухай «Б.-М. Үнэн» газетын февралиин 11-нэй номерто хэблэгдэһэн статьягай баримтануудые тон зүб гэжэ тэмдэглэнэбди. БМАССР-тэхи Главреперткомой түлөөлэгшэ хадаа Батожапов ба Гениновэй зохёоһон нэгэ акттай «Танигдаагүй хүн» гэжэ пьесые репертуарһаа гаргаад, тэрэ пьесые уранһайхан самодеятельностиин репертуарһаа гаргаха тухай культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хэрэгые эрхилхэ Управлениин начальник нүхэр Е. А. Константиновада, Арадай творчествын байшангай директор нүхэр А. И. Бажеевтэ мэдээсэбэ. Энэ пьесэ гансал Гүрэнэй Ленинэй орденто оперо ба баледэй театрын концертнэ бригадада Главреперткомой түлөөлэгшөөр 1947 ондо зүбшөөгдөөд, тэрэ жэлдэ репертуарһаа гаргагдаһан байгаа. Гэбэшье, Главреперткомой түлөөлэгшын ямаршье зүбшөөлгүйгөөр БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хэрэгые эрхилхэ Управлени болбол 1949 оной декабрь һара соо энэ пьесые республикын аймагуудаар тараажархиһан байна.

Мүнөө нүхэр Е. А. Константиновада ба А. И. Бажеевтэ сцена дээрэ харуулагдаха нэгэшье зохёолнуудые Главреперткомой түлөөлэгшын зүбшөөлгүйгөөр тараахагүй тухай уридшалан һануулагдаба, —гэжэ БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи искусствонуудай хэрэгые эрхилхэ Управлениин начальник нүхэр К. Бедлинский манай редакцида мэдээсэбэ.

Радиоузелай хүдэлмэри һайжаруулха яаралтай хэмжээнүүд абтаба

«Бурят-Монголой Үнэн» газетын февралиин 14-нэй номерто толилогдоһон «Радиоузел хаалтатай» гэһэн гаршагтай статья соо Хэжэнгын аймагай «Манай ажал» колхозой радиоузелай хүдэлмэрилдэггүй, хаалтатай байдаг тухай хэлэгдэһэн баримтанууд тон зүб байгаа. Энэ статья соо хэлэгдэһэн дутуу дунданууд усадхагдажа, тус колхозой радиоузел хүдэлмэрилдэг болоо һэн. Теэд, движогынь эбдэрээд узел баһа зогсоошоһон байгаа. Мүнөө движогынь түргэн заһабарилжа, энэ радиоузелые саг үргэлжэ хүдэлмэрилүүлхэ талаар яаралтай хэмжээнүүд абтаа» — гэжэ Хэжэнгын аймагай гүйсэдхэхэ комитет манай редакцида мэдээсэбэ.

Омбоева хүдэлмэриһөө гаргагдаба

«Бурят-Монголой Үнэн» газетын январиин 12-ой номерто толилогдоһон «Муугаар худалдэг магазин» гэжэ статья соо Мухаршэбэрэй аймагай Октябриин сельпогой 2-дохи магазинай худалдаа наймаа һулаар эрхилдэг, ходо хаалтатай байдаг тухай бэшэгдэһэн байна.

Энэ магазинай продавец Омбоевае ажалдаа хайша хэрэгээр хандадаг дээрэһээнь хүдэлмэриһөөнь гаргажа, магазинай ажалые һайжаруулха талаар хэмжээнүүдые абаһан тухайгаа аймагай потребсоюзай правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Бадмаев манай редакцида мэдээсэбэ.

Трактор заһабарилга түргэдхэгдэбэ

Мухаршэбэрэй аймагай Суулгын МТС-тэ трактор заһабарилгын хүдэлмэриин муугаар ябуулагдажа байһан тухай «Б. М. Үнэн» газетын февралиин 28-най номерто бэшэгдэһэн статьягаар хэмжээнүүд абтажа, трактор заһабарилга түргэдхэгдэбэ, — гэжэ Мухаршэбэрэй аймагай гүйсэдхэхэ комитет мэдээсэбэ.

Клубай хүдэлмэри һайжаруулагдаба

Мухаршэбэрэй аймагай Сутайн сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой клубай хүдэлмэрилдэггүй ба тэндэ кино харуулагдадаггүй тухай «Б. М. Үнэн» газетын февралиин 17-ной номерто бэшэгдэһэн статьягаар хэмжээ абтаба. Тус аймагай культурно-гэгээрэлэй таһагые даагша нүхэр Лбоновто колхозой клубай хүдэлмэриие һайжаруулха тухай заабари үгтэбэ. Мүн Сутайн сомондо кино харуулха хүдэлмэри һайжаруулагдаба, —гэжэ аймагай гүйсэдхэхэ комитет манай редакцида мэдээсэбэ.

Нүхэр И. В. Сталинда амаршалганууд

Нүхэр И. В. Сталинай 70 наһанай ойтой дашарамдуулан, партийна, советскэ болон олониитын организацинуудһаа, ажалшадай коллективүүд, Советскэ Союзай гражданинууд, гүрэнэй, ниитын организацинууд ба хилын саанахи олон юурнуудһаа И. В. Сталинай нэрэ дээрэ олон тоото амаршалганууд ерэһэн байна.

Олон удаан жэлнүүдтэ элүүр энхэ ажаһуухыень нүхэр Сталинда бүхы зүрхэнһөө хүсэһэн амаршалгануудые хүргэбэ.

Краснодарска хизаарай Северскэ гүрэнэй тоһоной заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Харьковска бисквитнэ фабрикын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

«Локомотив» гэжэ Бухэсоюзна һайн дуранай спортивна обществын Центральна Соведэй хүдэлмэрилэгшэд;

Степан Разинай нэрэмжэтэ Ленинградска пиво шаналгын заводой хүдэлмэришэд, инженернүүд, технигүүд, мастернууд ба албахаагшадай коллектив;

Рига городой «Дребниекс» гэжэ оёдолой фабрикын хүдэлмэришэд, стахановецууд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Восковой нэрэмжэтэ Сестрорецкэ гүрэнэй инструментальна заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Түмэр замай Тихвин станциин узелай хүдэлмэришэд, инженернүүд, технигүүд ба албахаагшад;

Харьков городой эрдэмтэд физиологууд, биохимигүүд ба фармакологуудай коллектив;

Л. М. Кагановичын нэрэмжэтэ Харьковска юридическэ институдай профессорнүүд, багшанар, студентнүүд ба албахаагшад;

Хойто-Кавказска түмэр замай Таганрог станциин хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай коллектив;

Калининска ой модо хамгаалха станциин хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Винницкэ областиин Вершадскэ сахарна комбинадай хүдэлмэришэд, инженернүүд, технигүүд ба албахаагшадай коллектив;

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ, Ленинэй орденто Бухэсоюзна хүдөө ажахын науканuудай Академиин сессидэ хабаадагшад;

СССР-эй советскэ архитекторнуудэй Союзай эмхи зургаануудай сотруднигуудай суглаан;

Комедиин Ростовско гүрэнэй театрын ба Сочинска гүрэнэй театрын коллектив;

Казахска ССР-эй науканuудай Академиин хирургиин ба физиологиин институдуудай сотруднигууд;

Советскэ Украинын уранзураашад;

Рижскэ гүрэнэй циркын артистнууд, хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

Воронежско энергетическэ техникумэй багшанар, һурагшад ба албахаагшад;

Вологодско областиин, Клара Цеткинэй нэрэмжэтэ оёдолой фабрикын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Моршанска сэмбын фабрикын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Каменск-Уральск городой партийна, советскэ, профсоюзна, комсомольско ба олониитын организацинуудай түлөөлэгшэдэй суглаан;

«Рута» гэжэ Шауляйска кондитерска фабрикын хүдэлмэришэд, албахаагшад ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд;

Нефтяной промышленностиин Министерствын Киевскэ заһабарилгын—механическа заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Онежскэ диабазые шэнжэлэн бэдэрхэ хүдэлмэри эрхилдэг хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Пинскэ фанерна заводой хүдэлмэришэд, инженернүүд, технигүүд, мастернууд ба албахаагшад;

Приморско хизаарай партийна һургуулиин һурагшад, багшанар ба албахаагшадай коллектив;

«Киевжилстрой» трестын Киевскэ модо болбосоруулгын заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Рижскэ электрическэ машина бүтээлгын заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Тамбовско областиин Знаменска районой колхознигууд, совхозууд ба МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, хүдэлмэришэд ба албахаагшад;

Дагестанска мебельнэ фабрикын хүдэлмэришэд, албахаагшад ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

Грозный городой, «Красный труд» гэжэ автогаражна түхеэрэлгын заводой коллектив;

Рижскэ № 1 тамхинай фабрикын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

«Лента» гэжэ Рижскэ текстильно-галантерейнэ фабрикын хүдэлмэришэд, албахаагшад, инженернүүд ба технигүүдэй коллектив;

Латвиин КП(б)-гэй ЦК-гэй дэргэдэхи республиканска партийна һургуулиин һурагшад, профессорско-багшанарай состав;

Иван Федоровой нэрэмжэтэ Украинска полиграфическа институдай студентнүүд, профессорско-багшанарай состав, хүдэлмэришэд ба албахаагшад;

Ургамалнуудые хамгаалха Бухэсоюзна институдай Молдавска станциин эрдэмтэд, хүдэлмэришэд ба албахаагшад;

Ростовско областиин, Криворожско районой партийна, советскэ, комсомольско болон колхозно эдэбхитэдэй суглаанда хабаадагшад;

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха)

Зооветинститудые дүүргэгшэд

Эрдэмтэ зоотехнигүүд

Һаяхан Бурят-Монголой зооветеринарна институдые 13 хүн дүүргэжэ гараба. Эдэнэртэ эрдэмтэ зоотехнигүүд гэһэн нэрэзэргэ олгогдоо.

Табан жэлэй турша соо институдта, һураха зуураа, эдэнэр нилээд ехэ эрдэм мэргэжэл шудалаа. Институт дүүргэжэ диплом абагшадай дунда студентнүүд Гусев, Фомичев, Храмцов гэгшэд түрүүшын жэлһээ эхилээд, мүнөө хүрэтэр үргэлжэ „отлично" гэһэн сэгнэлтэнүүдые абажа ябаба.

Тээсэгэн үнгэрэгдэһэн баярай суглаан дээрэ институдай директор, доцент нүхэр Омельченко үгэ хэлэжэ, институт дүүргэгшэдые амаршалха зуураа, практическа хүдэлмэридөө шэнэ амжалтануудые туйлажа, колхозно малажалые улам хүсэтэйгөөр хүгжөөхэ хэрэгтэ бүхы хабаяа элсүүлхыень уряалба. Тэрэшэлэн студентнүүд дээдэ эрдэм олгоһонойнь түлөө парти, правительстводаа, мүн багша Сталиндаа халуун баяр хүргөөд, саашадаа малажал дээрэ мичуринска һургаалые үргэнөөр нэбтэрүүлхые хүсэһэн байна.

Тэдэнэрэй үгэнүүд доро толилогдобо.

Мэргэжэл шадабаряа улам дээшэлүүлэгты, хүдэлмэридөө амжалтануудые туйлагты!

(Институдай директор, доцент Т. Омельченкын үгэһөө)

Институдаа амжалтатайгаар дүүргэжэ, эрдэмтэ зоотехнигүүдэй нэрэзэргэ абаһантайтнай дашарамдуулан дирекциин ба партийна организациин зүгһөө амаршалнаб.

Дээдэ һургуулида һуража олоһон бүхы мэргэжэл шадабаряа практическа хүдэлмэридөө зүбөөр хэрэглэжэ, саашанхи ажалдаа амжалтануудые туйлаха байһантнай лабтай. Таанар малажалаар манай республикын урда табигдаһан тон шухала зорилго бэелүүлхэдэнь колхозуудта үдэр бүри туһалха байнат. Тиихэдээ оролой агууехэ эрдэмтэ И. В. Мичуринай һургаалые үргэнөөр хэрэглэхэ, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые согсолхо ябадалда түрүүшын үдэрһөө эхилээд, гол анхаралаа хандуулха шухала. Таанарай—малажалай мэргэжэлтэдэй һайнаар хүдэлмэрилхэ, малшадта туһалха тудам, колхозно малажал бүри ехээр хүгжэжэ, тэрээнһээ ашаг шэмэ элбэгээр абтаха, Эхэ орондомнай элбэг дэлбэг тоһо, мяхан үгтэхэ болоно.

Бидэнэр, институдай хүтэлбэрилэгшэд, профессорско-багшанарай состав хадаа таанарай практическа хүдэлмэрээ ямараар дүүргэжэ байһые ходо хинан шалгажа, амжалтануудые туйлахадатнай омогорхохо байнабди.

Агууехэ Эхэ оронойнгоо урда үнэн сэхээр алба хэжэ, эрдэмтэ зоотехник гэһэн нэрэзэргээ үндэр дээрэ үргэжэ ябахыетнай бидэнэр — багшанартнай захинабди.

Үүсхэлтэйгээр, оролдосотойгоор ажаллахабди

(Студент Бальчуговой үгэһөө)

Зооветеринарна институдта 5 жэлдэ һуража, тэрэниие амжалтатайгаар дүүргээд байхадаа, саашанхи практическа ажал дээрээ имагтал үүсхэлтэйгээр, оролдосотойгоор хүдэлмэрилхые хүсэнэб. Бидэнэр институдта һуража нилээд ехэ эрдэм мэргэжэл олообди. Гадна, нёдондо жэлдэ Московско областиин жэшээтэ совхозууд ба колхозуудта, Костромской областиин «Караваево» гэжэ элитэ совхоздо ошожо, Социалистическэ Ажалай Геройнуудай, малажалай эрхим хүдэлмэрилэгшэдэй дүй дүршэлтэй танилсаа һэмди. Энэ хадаа практическа хүдэлмэридэмнай угаа ехэ туһа болохо байна.

Мүнөө дээдэ эрдэмтэй зоотехнигүүд болоожо, хүдөө нютагуудта гарахаяа байхадаа, малажалые хүгжөөхэ хэрэгтэ бүхы хүсэеэ үгэел гэжэ өөһэдынгөө нүхэдые уринаб.

Малажалые хүгжөөлгэдэ бүхы хүсэеэ элсүүлхэбди

(Студент отличник Гусевай үгэһөө)

Һүүлшынгээ экзамен үгэжэ, эрдэмтэ зоотехник гэһэн нэрэзэргэ абабабди. Иигээд байхадаа эрдэм мэргэжэл шудалха үргэн зам нээжэ үгэһэн агууехэ Эхэ орондоо, большевигүүдэй партидаа, вождь ба багша Сталиндаа халуун зүрхэнэй баяр хүргэнэбди.

5 жэлэй турша соо институдта һуража, мүнөө тэрэниие дүүргээд байхадаа, саашадаа малажалые хүгжөөхэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа элсүүлжэ, Эхэ оронойнгоо үмэнэхи уялгаяа арюунаар дүүргэхэб гэжэ тангаригаа үгэнэб.

Малажал хадаа манай республикын хүдөө ажахын гол һалбари мүн. Тиимэһээ малай тоо толгойе улам олошоруулха, тэдэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхэ зорилго эгээл шухалада тоологдоно. Энээниие бэелүүлхэ ябадалда зоотехнигүүдэй үүргэ тон ехэ. Тэдэнэр малажалые хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэбые дүүргэлгэдэнь колхозуудта үдэр бүри туһалха, мичуринска һургаалые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ уялгатай.

Би энэ арюун уялгаяа нангинаар дүүргэхын тулада бүхы хаба шадалаа элсүүлхэб.

Институдай багшанар һуралсалдамнай сусаршагүйгөөр туһалаа. Тиигэжэ бидэнэрые дээдэ һургуулитай болгоод, тусхай мэргэжэл олгоһонойнь түлөө бидэ багшанартаа халуун баяр хүргэнэбди.

Мичуринска наукые малажалда хэрэглэхэбди

(Студент Монанниковагай үгэһөө)

Бидэнэр зооветинститут дүүргэжэ, эрдэмтэ зоотехнигүүд гэһэн хүндэтэ нэрэзэргэ абабабди. Энээнэй түлөө Эхэ оронойнгоо үмэнэ имагтал үнэн сэхээр хүдэлмэрилжэ, малажал тушаа мичуринска наукые үргэнөөр хэрэглэхэбди.

Манай республикын колхозууд ба совхозууд малажалые хүгжөөхэ, тэрэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхэ талаар парти ба правительствын табиһан шухала зорилгонуудые ойрын сагта бэелүүлхэ байна. Энэ хэрэгтэ бидэ зоотехнигүүд бүхы хабаяа гаргажа, эдэбхитэйгээр оролсохо ёһотойбди.

Мичуринска наукые малажал дээрэ үргэнөөр хэрэглээел нүхэд—эрдэмтэ зоотехнигүүд!

Ажалшадай бэшэгүүдһээ

Үбһэ тэжээлээ үринэ, үхэр малаа тураана

Үбэлжэлгын эхилһэнһээ хойшо Закаменай аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозойхид үбһэ тэжээлые гамгүйгөөр мунайдажа, ехэ үрилтэ хэһэн байна. Тэрэнэй эсэстэ зарим фермэнүүдтэнь оройдоо 2—3 һүри үлэһэн байха юм. Хэды тиимэ байбашье, тус колхозой правлени нэмэлтэ тэжээл бэлэдхэхэ тушаа энэ гэхэ хэмжээ абахагүйһөө гадна, бии байгаа үбһэ, һолоомоёо гамгүйгөөр гаргашалжал байна.

Малажалайнь фермэ болон гүүртэнүүдээр кормушканууд түхеэрэгдээгүй дээрэһээ үбһэ тэжээлэй ехэнхинь наг шэбхэгэй худхагдажа хосордог. Гадна, колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Москвитин горьтой тооной һолоомо ондоо тээшэнь худалдаһан байха юм.

Малые зүбөөр эдеэлүүлхэ, уһалха, харууһалха гуримууд эндэ мууггаар сахигдана. Тиимэһээ хэлэн мал туража, хүсэ шадалаа буураһан байна. Теэд, туранхай малые тусгаар бүлэглэжэ, тэдэниие һайнаар харууһалха, элеэлүүлхэ мэтын хэмжээнүүд абтанагүй.

Г. Захаров.

Нүхэр Ильинһээ асуугдана

Закаменай аймпотребсоюзай правлени Цакир тосхондо худалдаа наймаанай хүдэлмэриие хангалтагүйгөөр ябуулна.

Аймцентртэхи хилээмэнэй ба промтоварна магазинууд саг соогоо нээгдэнэгүй. Үдэрэй эдеэлгэнэй үедэ магазинууд нээлтэтэй байха ёһотой аад, хододоо хаалгатай байдаг.

Үнэ сэн химдаруулха тухай парти ба правительствын тогтоолой гарһанһаа хойшо аяар хахад һара үнгэрбэ. Теэд эндэхи магазинуудаар мүнөө хүрэтэр зарим эд бараанууд хуушан сэнгээрээ худалдагдажа байһаар. Тиихэдэ, олонхи товарнууд сэнгыень харуулһан биркагүйгөөр табяатай байдаг. Гадна, тон муу шанартай хилээмэн худалдагдана.

Ушар иимэһээ, аймпотребсоюзай правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Ильинһээ эдэ дутагдалнууд хэзээ усадхагдаха юм гэжэ асуугдана.

П. Анучин.

Колхозой центрые культурна болгохо

Мухаршэбэрэй аймагай Октябриин сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд мүнөө хүрэтэр нэгэ центртэ сугларжа түбхинөөгүй, харин гурбан ондоо тосхонуудта таража һуудаг юм. Тиимэһээ клуб, уншалгын байшан гэхэ мэтын культурна барилгануудшье түхеэрэгдэнэгүй.

Бүхы гэшүүдэй нэгэ центртэ нүүлгэжэ түбхинүүлгэдэнь гүрэнэй зүгһөө нилээд ехэ туһаламжа үгтөө һэн. Теэд, колхозой правлени тэрэниие хэрэглэжэ шадаагүй ба нэгэдэмэл центртэй болохын түлөө оролдоошьегүй байһаар.

Д. Тогмитов.

Залуу мэргэжэлтэдтэ туһалха

Д. САНЖИМИТЫПОВ, ВКП б)-гэй Иволгын айкомой секретарь

Хаанта хархис засагай үедэ манай бурят-монгол арад зон эрдэм һургуулигүй, харанхы мунхаг байһаниинь мэдээжэ. Мүнөөнэй Иволгын аймагай территори дээрэ үзэг бэшэг мэдэхэ хүн урдань айхабтар үсөөн байһан юм. Харин тиихэдэнь, гансахан Янгаажанай дасанда обоорһон 500 ламанар болон бусад хэдэн олон хара мэхэтэд ажалшадые бүдүүлигээр мүлжэжэ, дарлажа байгаа.

Манай орон дотор Агуухэ Октябрьска социалистическэ революци илажа, ленинско-сталинска национальна сэсэмэргэн политикын мандаһанай ашаар урдын харанхы мунхаг байдал усадхагдажа, арад зоной дунда эрдэм гэгээрэл үргэнөөр дэлгэрээ. Дээдэ эрдэмтэй, мэргэжэл ехэтэй, Эхэ орондоо үнэн сэхэ патриодууд арадай дундаһаа олоороо урган гарана.

Социалистическэ орон доторнай советскэ интеллигенциин кадрнуудай үдэрһөө үдэртэ урган олошоржо байһыень юун харуулнаб гэхэдэ, мүнөө гансахан Иволгын аймаг дотор 128 багшанар, 8 врачууд, 27 фельдшернүүд ба акушеркэнүүд, 21 зооветеринарна мэргэжэлтэд, 11 агрономууд ажаллажа байна. Харин тиихэдэ мүнөөнэй Иволгын аймагай эзэлжэ байгаа территори дээрэ хаанай засагай үедэ оройдоо 5—6 багшанар, мэргэжэл багатай 3—4 медицинскэ фельдшернүүд байһан юм.

Большевистскэ парти ба советскэ правительство манай Бурят-Монгол тушаа анхарал оролдолгоёо табижа, дээдэ ба дунда һургуулинуудые дүүргэһэн олон мэргэжэлтэдые манай эндэ хүдэлмэрилхыень эльгээдэг байна.

Оронойнгоо университедүүд болон институдуудые һаяхан дүүргэжэ, Иволгын аймагта ерээд хүдэлмэрилжэ байһан залуу мэргэжэлтэдэй оролдосотой һайн ажал тухайнь хуряангыгаар хөөрэхэдэ иимэ.

Доодо-Саянтын долоон жэлэй һургуулиин багша Валентина Андреевна Избаирова 1949 ондо педагогическа училищи дүүргээд, Башкириһаа ерэһэн юм. Энэ һуралсалай жэлэй түрүүшын хахад соо нүхэр Избаирова ехэ оролдосотойгоор хүдэлмэрилөө. Өөрынгөө классай бүхы һурагшадта зааһан зүйлнүүдээ һайнаар ойлгуулжа шадаа. Эдир багашуулда түрүүшынхиеэ заажа эхилбэшье, үхибүүдэй дура һаналые өөртөө хандуулан абажа, үнэн һайхан сэдьхэлэй үльгэр жэшээ харуулна. Һурагшадаа коммунистическээр хүмүүжүүлнэ. Һургуулиин директор коммунист нүхэр Манухин хадаа нүхэр Избаировагай педагогическа мэргэжэлээ дээшэлүүлгэдэнь бодото туһаламжа хүргэнэ.

Нүхэр Избаирова мүн ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг. Комсомольско эхин организациин секретаряар хүдэлмэрилнэ. ВЛКСМ-эй Иволгын айкомой пленумэй гэшүүндэ һунгагдаһанхай.

Кордоной эхин һургуулиин багша нүхэр Клековкина 1949 ондо Татарска АССР-һээ ерэһэн байна. Нүхэр Клековкина өөрынгөө хүдэлмэридэ мүн һайн амжалтануудые туйлаа. Тэрэ хадаа һурагшадтайгаа саг үргэлжэ хүдэлмэрилжэ байдаг. Гээгдэһэн һурагшадта хаһа саг соонь туһа үзүүлдэг. Ажалшадай дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулдаг туладаа арад зондо ехэ хүндэтэй. Хүнүүд нүхэр Клековкинае ехэ баяртайгаар угтажа байдаг.

Посельскэ эхин һургуулиин залуу багша З. В. Дунаева, Казанска пединститут дүүргэһэн залуу биолог В. Ф. Кириллов гэгшэд өөһэдынгөө оролдосотой һайн хүдэлмэреэр аймаг соогоо алдаршанхай.

Тэрэшэлэн залуу врачууд хүдэлмэридөө ушарһан бэрхэшээлнүүдые эрэлхэг зоримгойгоор дабажа, үүсхэлтэй оролдосотойгоор ажалладаг байха юм.

1948 ондо Хойто-Осетинскэ медицинскэ институт дүүргэжэ ерээд, жиирэй врачаар хүдэлмэрилжэ байһан Валентина Федоровна Цыбина мүнөө аймагай амбулаториие даагшаар дэбжүүлэгдээд, амжалтатайгаар ажаллажа байна. Нүхэр Цыбина болбол арад зоной эрилтэнүүдтэ анхарал ехэтэйгээр хандадаг, ажалшадта медицинскэ туһаламжа түргэнөөр, һайнаар үзүүлдэг. Гадна нүхэр Цыбина аймагай колхозуудаар ябажа, санитарно-гэгээрэлэй темээр элидхэлнүүд болон лекцинүүдые хододоо үнгэргэдэг.

1948 ондо Новосибирскэ медицинскэ институт дүүргэһэн залуу врач Надежда Николаевна Заинчковская Оронгын врачебнэ участогые даагшаар ажаллана. Тэрэ хадаа Оронгын сомсоведэй колхознигуудай дунда ехэ хүндэтэй болонхой. Яахадааб гэхэдэ, энэ нүхэр хадаа үдэр һүни, үдэшэ үглөөгүүр хамаагүй — колхознигуудай хандаһан сагта хододоо хайхарамжатайгаар, энхэрэг дулаахананаар угтажа абадаг, оролдосотой һайнаар туһалдаг байха юм. Гадна нүхэр Заинчковская болбол колхозуудай малажалай холын гүүртэнүүдтэ гаража, малшадта медицинскэ туһаламжа үзүүлжэ байдаг.

Тэрэшэлэн 1948 ондо Иркутска медицинскэ институт дүүргэһэн залуу врач Дора Вандаевна Раднаева ажал хүдэлмэридөө эрхим һайн үльгэр жэшээнүүдые харуулдаг түрүү врач байһан туладаа аймагай арадай элүүрые сахиха таһагые даагшаар дэбжүүлэгдэнхэй.

Ажал хүдэлмэридөө оролдосотой һайнаар хандадаг залуу мэргэжэлтэдые тэмдэглэн үргэлжэлүүлхэ болоо һаа, аймаг дотор ехэ олон.

Эдэ залуу мэргэжэлтэдые идейнэ талаар хүмүүжүүлхэ, эрдэм мэргэжэлыень улам дээшэлүүлхэ тушаа хэмжээ-ябуулганууд бэелүүлэгдэжэ байдаг.

1949 оной турша дотор медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн хоёр дахин үнгэргэгдөө. Эдэ зүблөөнүүдтэ залуу врачууд олоороо хабаадалсажа, өөһэдынгөө хүдэлмэридэ тохёолдодог бэрхэшээлнүүд тухай, тус бэрхэшээлнүүдые хайшан гэжэ дабадаг тухайгаа, саашадаа бэелүүлхэ зорилгонууд тухайгаа дэлгэрэнгыгээр хөөрэлдэһэн байна. Мүн үни удаанай ажаллажа байһан үндэр мэргэжэлтэй врачууд өөһэдынгөө хүдэлмэриин баян дүй дүршэл тухай залуу врачуудта хөөрэжэ үгөһэн байха юм. Гадна, политическэ болон научна темэнүүдээр лекцинүүд уншагдаһан байна.

Залуу мэргэжэлтэдтэ эдэ зүблөөнүүдэй айхабтар ехэ аша туһатай байһыень тэдэнэр бултадаа тэмдэглээ.

Мүн «ВКП(б)-гэй түүхын хуряангы курсые» шудалан үзэхэ кружок аймагай арадай элүүрые сахиха таһагай дэргэдэ эмхидхэгдээд, тэндэ залуу врачууд һурана. ВКП(б)-гэй айкомой партийна кабинедые даагша нүхэр Николаев тус кружогые ударидана.

Тэрэшэлэн һургуулиин амаралтануудай үедэ аймагай багшанарай зүблөөнүүд болон конференцинүүд үнгэргэгдэжэ байдаг.

ВКП(б)-гэй ба ВЛКСМ-эй айкомуудай, аймагай арадай гэгээрэлэй таһагай хүдэлмэрилэгшэд хадаа залуу багшанар болон врачуудай дунда лекцинүүдые уншажа байдаг юм. Жэшээнь, советскэ бүлэ ба ажаһуудал тухай, советскэ залуушуулай моральна шэнжэ шанар тухай лекци уншагдаһан байна.

ВКП(б)-гэй айкомой хүдэлмэрилэгшэд хадаа залуу мэргэжэлтэдтэй туд тудтайнь хөөрэлдөөнүүдые хэжэ байдаг. Иимэ хөөрэлдөөнүүд ВЛКСМ-эй айкомдошье болодог.

Тиигэбэшье, зарим нютагуудтахи хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө залуу мэргэжэлтэдэй эрилтэнүүдтэ хайша хэрэгээр, хойрогоор хандадаг ушарнуудшье хаа-яа байжа байдаг. Жэшээнь, Оронгын сомоной совет ба «Улаан Оронго» колхозой правлени өөһэдынгөө врачебнэ амбулаториин болон долоон жэлэй һургуулиин эрилтэнүүдтэ анхаралаа багаар хандуулдаг дээрэһээнь, үбэлэй сагта түлеэгээр дутадагшье ушарнууд гарадаг. Мүн залуу мэргэжэлтэдые гэр байраар хаһа саг соонь хангахые оролдодоггүй. Саянтын сельсоведтэшье тиимэрхүү баримтанууд үзэгдэдэг.

ВКП(б)-гэй айком эдэ дутуунуудые усадхаха тушаа эрид хэмжээнүүдые абадаг байна. Зүгөөр, аймаг доторхи бүхы залуу мэргэжэлтэдэй дунда идейно-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри үргэнөөр ушөөл ябуулагданагүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Энэ асуудалда эхин парторганизацинууд анхаралаа гүйсэдөөр хандуулнагүй.

Саашадаа залуу врачууд, багшанар, зоотехнигүүд, ветеринарнууд, агрономууд болон бүхы бусад мэргэжэлтэдэй идейно-политическэ хүмүүжүүлгые эрид шангадхаха, тэдэнэй алинииешье талаараа ургаха тухайнь анхаралаа табиха, эрдэм мэргэжэлыень дээшэлүүлхэ тушаа бодото хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхэ байнабди.

Һурагшадай булан

Хэжэнгын дунда һургуулида

Бэлигтэй хоёр

Үхибүүдэй уран зурагай творчествын республиканска выставкэдэ хабаадалсаһан 8-дахи классай һурагшад Нима Базаров ба Дондок Цыбиков гэгшэд ехэ уран бэрхээр, морин тармуурай макет хэжэ, выставкэдэ табиһан юм. Тэдэнэй бэлиг шадабари үндэрөөр сэгнэгдэбэ.

Нима. Дондок хоёрто һаяхан ВЛКСМ-эй Обкомой грамотанууд барюулагдаа.

Занятиин тусхай комнато эмхидхэгдэбэ

Һурагшадай номоо һайнаар үзэхэ ябадалда таарамжатай эрхэ нүхэсэл байгуулхын зорилгоор занятиин тусхай комнато эмхидхэгдэһэн юм. Һурагшад занятиингаа удаа тус комнатодоо суглаража, һонирхоһон асуудалнуудаа хамтадаа тайлбарилдаг болонхой. Тэдэнэй ойлгожо ядаһан орёо бэрхэ асуудалнуудаа тайлбарилха хэрэгтэнь багшанар туһалалсадаг юм.

„Диафильм" гэжэ аппарат абаба

Энэ жэлдэ манай һургуули «диафильм» гэжэ заахан аппарат абаба.

Мүнөө һурагшад үзэһэн материалнуудаа «диафильм» дээрэ хаража бүри гүнзэгыгөөр шудална. Һаяхан 8-дахи классай һурагшад Н. В. Гоголиин «Ревизор» гэжэ комеди үзөөд, удаань тэрэ комедиингэ геройнуудай образуудые «диафильм» дээрэ хараһан байха юм.

Лекцинүүд үнгэргэгдэнэ

Һурагшадай ниитэ мэдэрэлые улам үргэдхэхын зорилгоор манай һургуулида элдэб темэнүүдээр лекци уншалга ходо үнгэргэгдэнэ. Һүүлэй үедэ ВЛКСМ-эй ЦК-гэй лектор нүхэр К. Павлов «Географическа зарим областьнууд», ВЛКСМ-эй Обкомой лектор нүхэр С. Никифоров «Сталинска эпохын шухала барилганууд» гэһэн темэнүүдээр ехэ һонирхолтой лекцинүүдые уншаа.

Интернат баригдаба

Һургуулиин дэргэдэ интернат баригдажа, ашаглалгада оруулагдаба. Энэ интернат соо холоһоо ерэһэн үхибүүд байдаг. Үхибүүд байраяа тон сэбэр арюун байлгана, зохид һайханаар шэмэглэн гоёонхой.

Роман зүбшэн хэлсэбэ

Һаяхан манай һургуулиин һурагшад Жамсо Тумуновай «Нойрһоо һэриһэн тала» гэжэ романиие һонирхолтойгоор уншаһанайнгаа удаа, хамтынгаа суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэжэ, һайшааһан байна.

Иигэжэ һурагшад бурят-монголой уранзохёолшодой бэшэһэн зохёолнуудые саг үргэлжэ уншажа ба зүбшэн хэлсэжэ байдаг болонхой.

Цырен ГАЛАНОВ,
Хэжэнгын дунда һургуулиин 7-хи «А» классай һурагша.

Бурят-Монголой шатаршадай толотомо амжалта

РСФСР-эй түрүү һууриин түлөө шатарай заочно (телеграфна) хоёрдохи турнир боложо дүүрэбэ. Тус турнир хадаа Бурят-Монголой шатаршадай мэргэжэлэйнь улам ургажа байһаниие элирүүлэн харуулба. Нёдондо жэлдэ Улан-Удын шатаршад «Б» класста наадахадаа толотомо амжалтануудые туйлажа, мастернуудай группануудта наадаха эрхэ олоһон байха юм. Иигэжэ улан-удынхид шатар наадалгаар РСФСР-эй хүсэтэ командануудтай тулалдахаар шадабаритай байһанаа харуулһан байгаа.

Энээн тухай хэлэжэ байхадаа, Бурят-Монголой бэлигтэ шатаршан—колхозник Бабасан Ринчинов тухай хэлэхэ дуран хүрэнэ. Колхознигуудай Бүхэсоюзна финальна турнирта (Москвада болоһон) Бабасанай наадалгые бидэ ажаглан хараһан байнабди. «Бурят колхознигой өөрынь үндэһэн бэлиг шадабари ябаса бүхэндэнь онсо илгаран харагдаа һэн. Шатараар дэлхэйн чемпион гроссмейстер Ботвинник нүхэр Ринчиновэй наадалгые ажаглан хараха зуураа, «тусгаар өөрэ янзаар наадалаг ба рокировко хэдэггүй байһыень» тэмдэглэһэн байха юм.

Бабасан болбол рокировко хэрэглэдэггүй байбашье, партинуудаа ехэ һонирхолтойгоор наадажа, һайн амжалтануудые туйладаг байгаа.

РСФСР-эй түрүү һууриин түлөө болоһон заочно турнирта Улан-Удын шатаршадай партинууд тусгаар өөрэ янзатай байгаа. Тэдэ шатаршад һонирхолтой үүсхэл һанамжануудаа наадалгын үндэр техникэтэй хамтаруулжа шадаһан байха юм. Энэ турнирта хамта дээрээ 48 городууд хабаадалсаа. Тэдэнэй дундаһаа Улан-Удэ хоёрдохи һуури эзэлжэ, нёдондо жэлэй кубок баригша свердловскынхидтэй ба сталинградайхидтай энэ үндэр һууриие хубааһан байна.

Гансахан, кубок илан абаһан Иваново городой шатаршад бурят-монголойхидые илажа гараһан байха юм. Российска федерациин шатарай эмхи зургаануудай түрүү зэргэдэ гаралсаһан улан-удынхидэй амжалтанууд туйлай ехэ.

Бурят-Монголой шатаршадай шүүһэн парти бүхэниие гэнтын ушар дээрэһээ болоо гэжэ болохогүй. Тэдэнэр Иваново городойхидтой наадаһан партидаа нэгэ ябаса буруу хээгүй һаа үшөө ехэ амжалта туйлажа болохо байһаниинь элитэ. Эндэ үшөө нэгэ онсо ушар тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Турнирта хабаадагшадай дундаһаа гансахан улан-удынхид тэнсэлгэ хэнгүй наадаһан байна. Энэ ушар тэдэнэй тон тодо ба эрид шууд наадалгые харуулна.

Улан-Удын шатаршад Горький, Ростов, Владивосток городуудай хүсэтэ командануудтай наадаһан партинуудаа һайнаар үнгэргэжэ, спортивна толотомо амжалтануудые туйлаа.

РСФСР-эй түрүү һууриин түлөө 100 үдэрэй туршада болоһон заочно (телеграфна) турнирай дүнгүүдэй ёһоор, мастернуудай группа сооһоо Иваново городой коллектив илажа, мүнгэн кубогто хүртэбэ. Тэдэнэй удаадахи һууринуудые Улан-Удын, Сталинградай, Свердловскын (нёдондо жэлэй кубок баригша) командануд эзэлһэн байнад. Удаадахи һууринуудые Владивостогой, Молотовой, Горькиин, Ростовой, Новосибирскын, Пензын ба бусад городуудай командануд эзэлбэ.

Н. Полевой, РСФСР-эй түрүү һууриин түлөө болоһон заочно шатарай турнирай главна судья.

Энээниие мэдэхэ гүт?

Гайхамшагта модон

Эвкалипт гэжэ модые анха тарихада ногоо тариһандал адли байдаг. Тэрэ ургамал хэдэн һара болоод байхада хүнтэй сасуу үндэр болошодог юм. Тариглаһаар табан жэл болоһон эквалипт хадаа арба гү, бүри дээшэшье метр үндэртэй болодог байна. Нэгэ гектар газар дээрэ таригдаһан эвкалипт 20 жэл болоод байхада 800 кубометр модо үгэдэг байха юм. Тэрэ модон дуб модонһоо хатуу ба нараһанһаа хүнгэн байдаг. Хатаахада гажадаг, далиоутадаггүй.

Энэ модон болбол шииг нойтоехээр татадаг дээрэһээ намагтай газарые хатаалгада үнинэй хэрэглэгдэдэг юм.

Эквалипт модоной набшаһанһаа хэдэн янзын эфирнэ тоһон гаргагдадаг. Мүн тэрэ модые хуурайгаар нэрэхэдэ спирт гарадаг байна. Холтоһониинь арһа үнгэлхэ дублахада һайн байдаг юм.

Эквалипт модон урдань Грузида таригдадаг байгаа. Мүнөө эвкалипт болбол гансахан Грузида бэшэ, харин Крымдэ, Украинын урда районуудта, Азербайджанда болон СССР-эй урда зүгэй бусад районуудта таригдадаг болоо.

«ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ БА ЭРХЭ СҮЛӨӨГЭЙ ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЛШЭД» ГЭЖЭ ОРГАНИЗАЦИИН СЪЕЗД ДҮҮРЭБЭ

ПАРИЖ, мартын 12. (ТАСС). «Эб найрамдалай ба эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэлшэд» гэжэ организациин национальна 2-дохи съезд мүнөө үдэшэ болобо. Съездын һүүлшын заседани дээрэ ба залай газаа 20.000 гаран хүн суглараа.

Германска проблемэ тушаа, атомна зэбсэг хорихо ба зэбсэглэлээ болюулха тухай асуудал, сүлөө хамгаалха асуудал тушаа резолюцинууд нэрьемэ альгаташалгануудаар баталагдаа.

«Эб найрамдалай ба эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэлшэд» организациин саг үргэлжын комиссиин шэнэ состав баталагдаа. Франциин демократическа элдэб организацинуудай олон тоото делегацинууд, тэрэшэлэн бусад оронуудай эб найрамдалай тала баригшадай түлөөлэгшэд, тэрэ тоодо Польшын, Германска Демократическа республикын, Англиин, Холбоото Штадуудай ба Советскэ Союзай түлөөлэгшэд тус съездые амаршалба. Ахадүүгэй һанал нэгэдэлгые гэршэлһэн телеграмманууд Бельгиин демократическа эхэнэрнүүдэй союзһаа, Чехословакиин эб найрамдалай тала баригшадай организациһаа ба Хитадай Арадай республикын эб найрамдалай тала баригшадай организациһаа абтаад, тус съезд дээрэ уншагдаа.

Эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэдэлхэйн конгрессэй саг үргэлжын комитедэй дурадхалнуудые СССР-эй Верховно Совет хаража үзэхээ байна гэһэн мэдээсэлые съездэ сугларагшад угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтаба.

Советскэ уранзохёолшо Александр Корнейчугай үгэнь Советскэ Союз тухай баярай үгэнүүдээр, нэрьемэ, уни удаан замхашагүй альгаташалгануудаар угтагдаа.

Съездые хааха зуураа, түрүүлэгшэ Ив Фарж хадаа эб найрамдал хамгаалха эдэбхитэй ябуулга дары эхилхыень французска арадые уряалба.

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЛ ГОЛЛАНДИДА ҮРГЭДЭНЭ

ГААГА. Полициин зүгһөө террор ба хардан гүрдэлгэ хэбэшье һаань, эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөн Голландида улам үргэн боложо байна. Морягуудай һамгадай комитет Роттердамда байгуулагдаа. Американска сэрэгэй материалнуудые буулгалгаһаа арсаһан локернуудые бүрин дэмжэхэбэ гэжэ тус комитет мэдүүлбэ.

Ачесондо Айвор Монтегюгэй эльгээһэн бэшэг

ЛОНДОН, мартын 11. (ТАСС). Эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэдэлхэйн конгрессэй Саг үргэлжын комитедэй делегациин гэшүүдэй нэгэн, английска кинорежиссер Айвор Монтегю гэгшын США-гэй Гүрэнэй секретарь Ачесондо эльгээһэн нэмэл бэшэгые «Дейли Уоркер» газетэ толилбо. Холбоото Штадууд ошохо визэнүүдые Монтегюдэ ба делегациин бусад гэшүүдтэ үгэхэһөө арсаһан байгаа.

Монтегю иигэжэ бэшэнэ: «Господин Ачесон, бидэнһээ танай айһанай болото шалтагаан юуб гэхэлэ, бидэнэр эб найрамдал туйлагдаха гэһэн идеяе баримталнабди».

Иимэ аян хэхын тула визэ абахые хүсэһэн хүнүүд бултадаа коммунистнууд гү, али «тэдэнэй тала баригшад» юм гэһэн американска хуулита нюурнуудай мэдүүлгэ тушаа Монтегю иигэжэ бэшэбэ: «Дэлхэй дээрэ эб найрамдалай түлөө тэмсэжэ байгаа бүхы хүнүүд ондоо асуудалаар коммунистнуудтай үзэл нэгэлэхэгүй байбашье, энэ зам дээрэ коммунистнуудай тала баридаг болонхой гэжэ ойлгохо саг тулаа.

Коммунистнууд эб найрамдал хүсэнэ. Эдэнэр хадаа зэбсэглэлгэдэ материальна үнэтэ зүйлнүүдэй багаар гаргашалагдахые ба социальна хэмжээ-ябуулгануудта, амгалан тайбан искусстводо үнэтэ зүйлнүүдэй ехээр гаргашалагдахые хүсэнэ. Эдэнэр мүнөө бүхы дэлхэй дээрэ боложо байгаа дайнай зогсоогдохые хүсэнэ. Тэрээнһээ гадна, эдэнэр хадаа атомна бомбые ба бусад бүхы аюулта зэбсэгүүдые хорихо тухай хэлсээ туйлахые хүсэнэ.

Господин Ачесон, та ямар юумэн тээшэ эрмэлзэнэ гэгшэбтэ? Дайнда гү? Россигүйгөөр, Хитадгүйгөөр гү, али Зүүн Европын оронуудгүйгөөр эб найрамдал байжа болохогүй. Эдэнэр мүнөө социализмын замаар ябажа байна. Хэрбээ бидэнэр эб найрамдалтай байхые хүсөөһаа, эдэнэртэй харилсан ойлголсохо ябадал туйлаха ёһотойбди.

Гэбэшье, та харилсан ойлголсолгодо хүргэхэ хэлсээнүүдые туйлахагүйн шалтаг хододоо бэдэрдэг байнат...

Хэниешье түлөөлдэггүй Чан Кай-шиин делегадые ООН-дэ үлөөхые баадхан, ООН-эй бүхы хүдэлмэриие үрэгүй хооһон болгоод, та өөрөө атомна бомбо тухай хэлсээнүүдые Лейк-Саксессһаа ондоо тээ хаанашье хэхые арсанат. Тиин, та эб найрамдалай тала баригшадай Саг үргэлжын комитедэй делегациин США-гэй конгрессэ орохыень хоринот. Энээнэйтнай шалтагаан юуб гэхэдэ, конгрессэй гэшүүдэй түбхын түрүүн мэдэхэ ёһотой хараа бодолые бидэнэр хэлэжэ болохо байгаабди.

Мистер Ачесон, зэбсэглэхэ, бомбо үйлэдбэрилхэ ба хэлсээ хэхые арсаха гэһэн танай «эб найрамдалда дуратай» найдуулганууд хадаа эб найрамдалые бэшэ, харин дай хүсэһэн удхатай. Танай айхатнай зүб. Бидэнэр хүсэтэйбди. Бидэниие түлөөлһэн нюурнууд эмхидэл һайнтай ба өөһэдынгөө зэргэнүүдтэ 600 миллион хүнтэй байна.

Зэбсэглэл хороохо, бомбо хорихые уряалхадаа, таанар бэшэ, харин бидэнэр бүхы хүн түрэлтэнэй нэрэһээ хэлэнэбди. Эдэ асуудалнуудта манай организациин гэшүүдһээ гадна, мүн танай арадай олонхид, бүхы хүн түрэлтэнэй тон олонхинь бидэниие дэмжэнэ.

Мэхэлэгдээд гү, али хамаагүйгөөр алалсаан хюдалсаанда арадуудай оролог саг үнгэрөө, дайнай хүнһэн боложо байдаг сагынь үнгэрөө. Нюрнбергын саханууд лай үүдхэгшэдые үлгэхээ хүлеэнэ. Өөрөө өөрыгөө алаха ябадалда арадые баадхажа хэншье шадахагүй.

Зай, та хэлсээ хэхые хүсэнэгүй гүт? Энээниие хэхыетнай бидэ баадхахабди».

Францин республикын совет хархис хуулиин проект баталба

ПАРИЖ, мартын 11. (ТАСС). Франс Пресс агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Республикын совет мартын 10-най һүниин заседани дээрэ хархис шэнэ хуулиин проектые 280 голосоор батален абаа. 20 хүнүүд (коммунистнууд) буруушаажа голосовалаа.

ТОБШО МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

✪ Демократическа залуушуулай Бүхэдэлхэйн федерациин генеральна секретарь Герберт Уильямс Прага ерэбэ. Энэ хадаа французска правительстваар Францһаа сүлэгдэһэн байна.

✪ Италиин депутадуудай палата хадаа коммунистнууд—депутадууд Лаура Диац, Воттонелли ба Поти гэгшэд тушаа сүүдэй мүрдэлгэ хэхые зүбшөөбэ.

КОЛОНИАЛЬНА КАТОРГА

Богоолые мүлжэлгын ёһо тэдысэ болюулагдаһанһаа хойшо зуу гаран жэлэй үнгэрбэшье, мүнөөнэй английска колонинуудта баалалтын ажал ба богоолнуудые худалдалгашье үргэн хэмжээтэйгээр эрхилэгдэжэ үргэлжэлһөөр.

Капиталистическэ компанинуудта харьяата африканска рудниигуудта, шахтануудта ба плантацинуудта хүдэлмэришэ хүсэ өлсүүлгэ гадагынь—богоолнуудые худалдалгын бодото үзэгдэл мүн. Нэтэрүүнэд агентнүүд тосхонуудаар ябажа, бэшэг мэдэхэгүй негрнүүдые хүлгүүлэн, контрактнууд дээрэ хэрээһэн тэмдэг табихыень баадхана. Теэд, тэдэ контрактнуудай удхые негрнүүд огто мэдэнэгүй. Иимэ мэхэ гохын аргаар элсүүлэгдөһэн таряашадые хэдэн зуугаад километртэ байһан руднигууд тээшэ мал шэнгеэр, ябагаар намнана. Контракт соо хэлэгдэһэн болзорой дүүрэхэ хүрэтэр тэндэһээ тэдэнэр мултаржа шадахагүй байна.

Колониальна засагуудшье богоолнуудаар наймаа хэдэг байха юм. Хадын промышленна компанинуудтай ба хүршэ колонинуудай засагаархидтай үгэсөөд, тэдэнэр хүдэлмэришэ хүсые нэгэ колониһоо нүгөөдэ худар ябуулна. Хэдэн арбаад ба зуугаад мянган негрнүүдые колониальна захиргаанай гүримаар Хойто Родезиһээ ба Ньюсалендһээ Урда Родези, Танганьика ба Бельгийскэ Конго тээшэ жэл бүри баалалтын ёһоор зөөнэ.

Англиин африканска колонинуудтахи эрхим газарнууд колонизаторнуудаар эзэмдэгдэнхэй. Нютагай һуурин зон ехэнхидээ шулуутай гү, али намагтай газарнууд руу намнагданхай. Нютагай захиргаанай дура зоргоноо сүм дулдыдалаг хүндэ хүшэр налогнуудые тэдээндэ ашанад. Энээнһээ боложо, таряашан негрнүүд хохидолто контрактнуудые хадын промышленна компанинуудтай баталха баатай болоно.

Африканска колонинуудтахи һуурин зоной салин хүлһэнэй хэмжээн туйлай бага. Жэшээнь, Бельгийскэ Конгодохи тусхай мэргэжэлгүй хүдэлмэришэнэй ажалай хүлһэн нэгэ һарада 360 франкһаа хэтэрдэггүй байхадань, европеецүүд — хүдэлмэришэд, дунда жэшээгээр, 32 дахин үлүү мүнгэ абадаг байна. Кенидэхи тусхай мэргэжэлгүй нютагай хүдэлмэришэн самса худалдажа абаха мүнгэ олохын тула 6 һараһаа доошо бэшэ саг соо хүдэлмэрилхэ баатай болоно. Хойто Родезидэ нютагай хүдэлмэришэнэй салин хүлһэниинь европеец-хүдэлмэришэнэйхиһөө 11 дахин бага байна.

Үнгэтэ хүдэлмэришэдые «компаунданууд» гэжэ тусхай барагуудта байралуулна. Энэнь концентрационно лагериин түхэлтэй юм, негр тэндэ гэшхэхэшье эрхэгүй. «Компаунданууд» хадхууртай проволокоор хүреэлэгдэнхэй ба лагерьһаа пропускгүйгөөр хэнэйшье гарахагүйн тула хинажа байдаг полициинхидаар сахигдана. Барагууд соохи хүнүүд гурбан дабхараар табигдаһан хооһон наарнууд дээрэ унтадаг.

Хүдэлмэришэн-негр хүдэлмэри хэхэ шадалаа барагдахадаал энэ каторгһаа мултаржа шадаха байна.

Хүдөө ажахын районуудта үлэһэн таряашад тиимэл богоолой условидо ажаһуудаг. Тэдэнэр английска худалдаа наймаанай компанинуудһаа бүримүһэн дулдыдана. Ньясаленддэхи тиимэ компанинууд таряашадай ургуулһан культурануудые химдаар худалдан абаха хизааргүй эрхэтэй, мүн заримдаа «хуулита ёһоор» баалалтын ажал хүүлхэ эрхэтэй байна.

Худалдаанай компанинууд хадаа продуктнуудаа таряашадай худалдаха сэнгүүдые, үргэн хэрэглэлгын эд бараа таряашадай худалдан абаха сэнгүүдые дура зоргоороо тогтооно. Ушарынь юуб гэхэдэ, тиимэ фирмэнүүд хүдөө ажахын продуктнуудые худалдан абахаһаа гадна, мүн европейскэ товарнуудые колонидо абаашажа худалдадаг байха юм. Газарһаа намнагдаад, ехэ газарай эзэдһээ газар арендовалан абаха баатай болоһон туземец хадаа арендаяа барщинын түһөөтэй ажал хэжэ түлэхэ ёһотой байна. Кенидэ ба африканска бусад колонинуудта жэлдээ заримдаа 180 үдэр соо тиимэ хүдэлмэри хэдэг байна.

Колонинуудтахи английска капиталистнуудай ажал-ябуулгань ямаршье хууляар хизаарлагдадаггүй шахуу ба хинагдадаггүй байха юм. Нютагай хүн зониие гам хайрагүйгөөр мүлжэжэ, колонизаторнууд айхабтар ехэ олзо олоно.

Английска колонинуудтахи һуурин зон хадаа мүлжэгшэдтэ угаа ехээр дураа гутан зэбүүрхэнэ. Гэбэшье, энэнь үе үе зүндөө үүдэһэн восстанинууд болоод үнгэрдэг урданай богоолнуудай һохорлиг буһалгаан бэшэ байна. Мүнөө бүхы Африка дотор национально-сүлөөлэлгын хүдэлөөнэй үргэн долгин бадаржа эхилэнхэй. Колонизаторнуудаар байгуулагдаһан богоолшолгын ба хашалан зоболонгой ёһо журамда эсэргүүсэн, эбсэршэгүй тэмсэл хэхын тула Африкын арадууд һэрижэ байнад. Англиин лейбористска правительство хадаа демократическа хүсэнүүдэй ургалтые шуһата мүрдэлгөөр зогсоохо гэжэ оролдоно. Колониальна дээрмэдэлгэдэ ба дарлалтада дураа гутаһан Алтан Эрьеын арад зониие хэһээхын тула нёдондо английска сэрэгэй корабльнууд яаралтайгаар эльгээгдэһэн байгаа. 1949 оной хабар Угандын арад зониие хюдаһан байна. Нигеридэ буһалгаа хэһэн горнягуудые буудажа, лейбористска правительство гөмтэ муухай ябадал хэһэн байха юм.

Зүгеер, империалистнуудай ба тэдээнэй лейбористска жандармнуудай галзуугаар аашалха тудам, колониальна арадуудай национально-сүлөөлэлгын тэмсэл улам ехэ хүсэтэйгөөр бадарна.

С. Датлин.

Байгша ондо Хорниин аймагай Ашангын сомсоведтэ колхозууд хоорондын радиоузел байгуулагдажа, ашаглалгада оруулагдаба. Энэ радиоузел 5 колхозуудые хангана. Иигэжэ колхознигууд гэртээшье, ажал дээрэшье байхадаа Москва, Улан-Удэһээ дамжуулгануудые шагнаха аргатай болоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Радист Николай Борисов Москваһаа дамжуулга абажа байна.

М. Миневэй фото.

Элдэб һонинууд

Модошодто концерт

Бурят-Монголой гүрэнэй филармониин артистнар Курбын леспромхозой модошодто концерт харуулжа ябаһанаа һаяхан бусажа ерэбэ. Тэдэнэр, концерт харуулхаһаа гадна агитационно ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулһан байха юм.

Студентнэрэй творческо харалга

Һаяхан театрально-музыкальна училищиин студентнэрэй творческо харалга боложо дүүрэбэ. Эндэ студентнэр ород классигуудай, советскэ ба Бурят-Монголой композиторнуудай зохёоһон хүгжэмүүдые гүйсэдхэһэн байна. Тэдэнэй дунда һурагшад Хамаганова (виолончель), Ициксон (рояль) ба Арсаланов (кларнет) гэгшэд өөрынгөө бэлиг шадабаряар илангаяа шалгарна гэжэ комисси тэмдэглэбэ.

Шэнэ кинофильмые һонирхолтойгоор харана

Кяхта городой ажалшад «Берлинэй уналга» гэжэ шэнэ кинофильмые ехэ һонирхолтойгоор харана. Городой бүхы организацинууд энэ картинада коллективнээр ошоно.

Спортивна мүрысөөнүүд

Хэжэнгын аймгүйсэдкомой дэргэдэхи физкультура ба спортын таһагай үүсхэлээр шатарай турнир эмхидхэгдэбэ. Мүн һаяар гирнүүдые үргэлгөөр хүсэ ехэтэй хүнүүдэй мүрысөөн үнгэргэгдэхэнь.

Малша—ангуушан

Бичурын аймагай Харланай сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхозой ОТФ-е даагша нүхэр Д. Молонов өөрынгөө гол даалгабаринга хажуугаар сүлөөтэй сагтаа агнуури хэнэ.

Энэ нүхэр үнгэрөөшэ үбэл 3 шоно алаһан байха юм.

Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаба

МУХАРШЭБЭР. Сутайн МТС-эй суута комбайнер Минай Суменков нёдондо жэлдэ өөрынгөө комбайнаар 846 гектар таряа хуряажа, үндэр жэшээ харуулһан байна.

Һаяхан ВЛКСМ-эй Обком нүхэр Суменковто хүндэлэлэй грамота барюулба.

Түрэлхидэй эдэбхи

Хориин аймагай Амгалантын эхин һургуулиин һурагшадай түрэлхид 1950—51 оной һуралсалай жэлдэ һургуулида хэрэглэгдэхэ түлеэ өөһэдынгөө хүсөөр бэлдэжэ үгэхэ гэжэ хэлсэһэн юм.

Һаяхан тэдэнэр тус һургуулида 63 кубометр түлеэ асаржа тушааба.

Харюусалгата редактор **Д. Д. ЛУБСАНОВ.**

РЕДАКЦИИН АДРЕС: Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ Үнэн). ТЕЛЕФОНУУД: отв. редактора—23; АТС—1-80, зам. отв. редактора—7-85; отв. секретаря 8-23; отделов партийной и комсомольской жизни, культуры и быта—4-52; пропаганды и агитации—7-85; сельского хозяйства, промышленности и транспорта—6-84; переводов—3-23; писем трудящихся и информации—6-84 (2 зв.); об'явлений 2-64 (2 зв.); Для междугородных переговоров—16.

Н—02256. Типография Управления полиграфии, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000.